

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
JURIDISKĀ FAKULTĀTE
CIVILTIESISKO ZINĀTŅU KATERDRA

Nenodrošinātā kreditora problemātika bezmantnieka mantas gadījumā

BAKALaura DARBS

Autors: Toms Dreika
Studenta apliecības Nr.:td10008
Darba vadītājs: lekt. Kristīne Zīle

RĪGA 2015

ANOTĀCIJA

2013. gada 1. jūlijā stājās spēkā grozījumi Civillikuma Mantojuma tiesību daļā, kuri grozīja bezmantnieka mantas regulējumu. Minēto grozījumu mērķis bija sakārtot bezmantnieku mantas regulējumu, paātrināt šīs mantas atsavināšanas procesu un veicināt kreditoru prasījumu apmierināšanu. Tomēr šo grozījumu piemērošana būtiski ierobežo nenodrošinātā kreditora iespējas apmierināt savu kreditora prasījumu gadījumos, kad manta tiek atzīta par bezmantnieku mantu. Darba mērķis ir vērst uzmanību uz pastāvošajām problēmām, kas saistītas ar nenodrošināto kreditoru prasījumu atzīšanu bezmantnieku mantas gadījumā. Darbā autors ir analizējis minēto grozījumu pieņemšanas mērķus, piemērošanu un noslēgumā izteicis ierosinājumus par to, kā risināt problēmas, kuras šie grozījumi ir radījuši.

Atslēgas vārdi: Mantojums. Bezmantnieku manta. Kreditors mantojuma lietā. Kreditora pretenzija.

ANNOTATION

On the 1st of July, 2013, the changes in the Civil Law, in the Part of the Heritage rights, came in force, changing the regulation of escheat. The aim of the changes in the law were – to set the regulation of escheat, to fasten the process of alienation of escheat and to promote the satisfaction of the creditor's claims. Nevertheless the result of implementation of changes is the restriction for unsecured creditors in their rights to get the satisfaction of their claims in case the heritage becomes heirless property. In the Bachelor's Thesis the author has made an analysis of the targets of changes in the law, interpretation of the changes by court and state notary, results of implementation of the changes. In the conclusion author gives some recommendations how the problems arising from the changes can be avoided or solved.

Keywords: Inheritance. Escheat. Creditor in inheritance case. Creditors claim.

SATURA RĀDĪTĀJS

IEVADS	5
1. KREDITORA MANTOJUMA LIETĀ	7
1.2. Vispārīgie noteikumi mantojuma lietu vešanā	7
1.2. Mantojuma lietu uzsākšana pēc kreditoru iniciatīvas.....	8
1.3. Bezmantnieka manta	10
2. KREDITORA PROBLEMĀTIKA BEZMANTNIEKA MANTAS GADĪJUMĀ	12
2.1. Kreditora problemātika.....	12
2.2. Grozījumu Civillikuma Mantojuma tiesību daļā mērķis	18
3. KREDITORA IESPĒJAMIE RĪCĪBAS MODEĻI	26
3.1. Juridiska fakta konstatēšana	26
3.2. Prasības pret mantojuma masu	29
3.2.1 Mantojuma masas pārstāvis.....	29
3.2.2. Lietas izskatīšanas termiņš	31
3.2.3. Prasības nodrošinājums	32
4. CITI JAUTĀJUMI	37
4.1. Nekustamā īpašuma uzturēšanas izmaksas bezmantnieka mantas gadījumā	37
4.2. Grozījumu ietekme uz sabiedrību.....	40
KOPSAVILKUMS.....	42
IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS.....	44
PIELIKUMI	
Pielikums Nr.1	
Pielikums Nr.2	
Pielikums Nr.3	
Pielikums Nr.4	
Pielikums Nr.5	

IEVADS

Mantojuma tiesībām ir liela nozīme sabiedrības dzīvē. Jebkura fiziska persona kādā brīdī mirst un gandrīz jebkurai fiziskai personai dzīves laikā ir piederējusi kustama vai nekustama manta, ir bijušas tiesības un saistības. Mantojuma tiesības regulē mirušās personas (mantojuma atstājēja) mantas, tiesību, izņemot tīri personisko, un saistību pāreju uz mantiniekiem. Ja mantojuma tiesību nebūtu, tad mantojuma atstājēja parādnieki varētu nemaksāt savus parādus un kreditori nevarētu realizēt savas pretenzijas uz mantojuma atstājēja mantu, un mantojuma atstājēja manta nevienam nepiederētu, jo mantojuma atstājēja vietā nestātos tā mantinieki. Mūsdienās cilvēki aizvien vairāk iesaistās dažādā saimnieciskā darbībā un izmanto aizvien vairāk dažādu pakalpojumu, nekā, piemēram, pirms 20 gadiem. Vidusmēra ekonomiski aktīvam cilvēkam var būt daudz un dažādas saistības, mobilie, stacionārie telefona sakari, elektrība, izdevumi par nekustamā īpašuma pārvaldīšanu un saņemtajiem pakalpojumiem, līzingā iegādātas preces, pateriņa un hipotekārie kredīti, īstermiņa kredīti, televīzijas abonēšanas līgums, u.c. Pēc personas nāves visi šie pakalpojumu sniedzēji neapmaksāto saistību apmērā kļūst par mantojuma atstājēja kreditoriem un mantojuma tiesības ir tās, kuras noregulē šo kreditoru iespējas realizēt savus prasījumus. Ņemot vērā minēto, autora ieskatā kreditoru prasību apmierināšanas jautājums mantojuma tiesībās ir svarīgs sabiedrības dzīvē un šobrīd arī ļoti aktuāls temats mirušās personas kreditoriem, kuru loks kļūst aizvien plašāks.

Saskaņā ar Civillikuma 701. pantu: „Ar mantojuma pieņemšanu un iegūšanu visas mantojuma atstājēja tiesības un saistības, ciktāl tās neizbeidzas ar viņa personu, pāriet uz mantinieku”¹. Tomēr ne vienmēr mantojumam būs mantinieki, mantinieki no mantojuma var atteikties, piemēram, ja tas ir pārāk apgrūtināts ar parādiem un to apmērs ir lielāks par mantojuma vērtību, kā arī mantojuma atstājējam var nebūt mantinieki. Tāpēc šajos gadījumos mantojums kļūst par bezmantnieka mantu un piekrīt valstij. Arī valsts atbild par parādiem, tomēr ierobežotā apmērā, tikai ar to mantu, kuru valsts iegūst kā bezmantnieka mantu.

2013. gada 1. jūlijā Civillikuma Mantojuma tiesību daļā stājās spēkā grozījumi (turpmāk – Grozījumi), kuri atjaunoja preklūziju mantojuma tiesībās un grozīja bezmantnieka mantas regulējumu². Darbā autors koncentrēsies tieši uz minētajiem Grozījumiem. Autora ieskatā Grozījumi būtībā liedz nenodrošinātajiem kreditoriem realizēt savas pretenzijas uz mirušā mantu, kas ir galvenais iemesls, kādēļ temats ir aktuāls.

¹ Civillikums. Otrā daļa. Mantojuma tiesības: LR likums: "Valdības Vēstnesis", nr.42, 22.02.1937

² Grozījumi Civillikumā: LR likums. "Latvijas Vēstnesis", Nr.21 (4827), 30.01.2013.

Tā kā darba autors ir SIA „Rīgas namu pārvaldnieks”, kas nodarbojas ar dzīvojamo māju pārvaldīšanu, darbinieks, tad darba ievirze vairāk būs vērsta uz nenodrošināto kreditoru problēmātiku bezmantinieka mantas gadījumā no dzīvojamo māju pārvaldīšanas skatu punkta. SIA „Rīgas namu pārvaldnieks” šobrīd ir aktuāls jautājums, kā atgūt mirušo klientu parādu un kā risināt jautājumu par īpašuma uzturēšanas izmaksu segšanu gadījumos, kad klients ir miris un mantinieku vai nu nav, vai arī tie neveic darbības mantojuma pieņemšanai un iegūšanai.

Darbā autors aprakstīs un pētīs mantojuma lietu vešanu pēc kreditora iniciatīvas, likumdevēja mērķus, veicot Grozījumus Civillikuma Mantojuma tiesību daļā un ar tiem saistītajos normatīvajos aktos, Grozījumu piemērošanu praksē, kreditora iespējamās rīcības modeļus, lai risinātu esošās problēmas tiesību normu piemērošanā, īpašuma uzturēšanu mantojuma lietas vešanas laikā un pēc tās (bezmantinieka mantas gadījumā), ar to saistītajām problēmām.

Darba mērķis ir vērst uzmanību uz pastāvošajām problēmām esošajā regulējumā, kas saistīts ar nenodrošināto kreditoru prasījumu atzīšanu bezmantinieka mantas gadījumā un iezīmēt iespējamās risinājumus, lai arī nenodrošinātie kreditori varētu aizstāvēt savas tiesības gadījumos, kad mantojuma atstājēja mantai nav mantinieku.

Darba mērķu sasniegšanai autors pētīs un analizēs normatīvos aktus, to grozījumu likumprojektu anotācijas, pieejamo literatūru un publikācijas, kas saistītas ar bezmantinieka mantas regulējumu, analizēs prakses piemērus un autoram pieejamos tiesu nolēmumus.

Darbā izmantotas šādas zinātniskās pētniecības metodes: salīdzinošā, vēsturiskā, sistēmiskā un analītiskā.

1. KREDITORS MANTOJUMA LIETĀ

1.2. Vispārīgie noteikumi mantojuma lietu vešanā

Saskaņā ar Civillikuma 655. pantu ar mantojuma atstājēja nāvi vai viņa izsludināšanu par mirušu ar tiesas spriedumu atklājas mantojums. Saskaņā ar Civillikuma 382. pantu mantojumā ietilpst visa kustamā un nekustamā manta, kā arī citiem atdodamās tiesības un saistības, kas mirušam piederējušas viņa patiesās vai tiesiski pieņemamās nāves laikā. Saskaņā ar Civillikuma 383. pantu mantojums ir juridiska persona, tas var iegūt tiesības un uzņemties pienākumus.³ Mantojums ir tiesību subjekts pēc mantojuma atklāšanās, kas var darboties ar mantojuma aizgādņa starpniecību, laika periodā, kamēr mantojuma atstājēja vietā iestājas viņa saistību pārņēmējs – mantinieks. Tas ir tikai loģiski, ņemot vērā, ka no mantojuma atstājēja nāves līdz brīdim, kad viņa vietā stājas mantinieki, paiet zināms laika posms. Mantinieki nevar uzņemties saistības vai realizēt tiesības, kas saistītas ar mantojumu, kamēr viņi nav apstiprināti mantojuma tiesībās. Šajā laikā mantojums ir jāuztur, tajā var ietilpt nekustamie īpašumi, kapitālsabiedrību daļas, citas tiesības un saistības, tādēļ, lai mantojuma darbība un uzturēšana mantojuma lietas vešanas laikā nebūtu paralizēta, mantojumam ir noteikts juridiskas personas statuss. Jāpiemin, ka administratīvajās tiesībās netiek atzīta mantojuma juridiskā personība. Kā piemēru var minēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2011. gada 20. janvāra lēmumu lietā SKA-275/2011, kurā tika izskatīts jautājums par īpašuma iegūšanas brīdi mantošanas ceļā, lai varētu aprēķināt iedzīvotāju ienākuma nodokli. Spriedumā tiesa norādīja: “Īpašuma jēdzienu, kā arī īpašuma pāreju regulē Civillikums. Jautājumu par īpašuma tiesību pārejas brīdi mantošanas gadījumā regulē Civillikuma 1034.pants. Minētais pants noteic: „Ar īpašnieka nāvi īpašuma tiesība pāriet uz viņa mantiniekiem”, tātad atbilstoši tiesību doktrīnai īpašuma tiesība uz mantinieku, kurš mantojumu pieņēmis, ar atpakaļejošu spēku pāriet no mantojuma atklāšanās dienas.”⁴

Lai varētu notikt mantojuma pāreja no mantojuma atstājēja uz viņa mantiniekiem, ir jāved mantojuma lieta. Mantojuma lietu vešanu regulē Civillikums, Notariāta likuma O sadaļa, Ministru kabineta noteikumi Nr.618 „Noteikuma par mantojuma reģistra un mantojuma lietu vešanu” u.c. normatīvie akti. Mantojuma lietas kopš 2003. gada 1. janvāra ved zvērināti notāri.⁵ Notariāta likuma 250. pants paredz, ka “Zvērināts notārs mantojuma lietu uzsāk pēc

³ Civillikums: LR likums. "Valdības Vēstnesis", Nr.41, 20.02.1937.

⁴ Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2011. gada 20. janvāra lēmums lietā SKA-275/2011. Pieejams: <http://at.gov.lv/files/uploads/files/archive/departament3/2011/275.pdf> [skatīts 05.05.2015.]

⁵ Grozījumi Notariāta likumā: LR likums. "Latvijas Vēstnesis", Nr.165 (2740), 13.11.2002.

tam, kad saņemts mantošanas iesniegums.”⁶ Parastā kārtībā (kad mantojumam ir mantinieki), mantojuma atstājēja mantinieki vēršas pie zvērināta notāra ar mantošanas iesniegumu saskaņā ar Notariāta likuma normām. Notārs izsludina mantojuma atklāšanos, kur noteiktā termiņā uz mantojumu var pieteikties visi mantinieki, kreditori un citas personas, kurām ir kādas tiesības uz mantojumu. Pēc tam mantojuma tiesībās tiek apstiprināti mantinieki, viņiem tiek izdotas mantojuma apliecības un viņi tiek iepazīstināti ar mantojuma lietā pieteiktajām kreditoru un legatāru pretenzijām. Ar mantojuma apliecības izdošanas brīdi mantinieki ir stājušies mantojuma atstājēja vietā kā mantojuma atstājēja tiesību un saistību pārņēmēji. Mantojuma atstājēja kreditori var vērsties pie mantiniekiem saistībā ar mantojuma atstājēja parādiem. Tomēr ir arī gadījumi, kad pēc mantojuma atstājēja nāves mantojuma lieta netiek uzsākta, jo mantinieki nevēršas pie zvērināta notāra vai mantojuma atstājējam mantinieku nav. Šādos gadījumos, lai notiktu mantojuma pāreja, mantojuma lieta ir jāuzsāk pēc mantojuma kreditoru iniciatīvas.

1.2. Mantojuma lietu uzsākšana pēc kreditoru iniciatīvas

Notariāta likuma 251. pants definē dažādus mantošanas iesniegumus. Saskaņā ar Notariāta likuma 251. panta 7. daļu arī lūgums par mantojuma atklāšanās izsludināšanu ir uzskatāms par mantošanas iesniegumu, kuru saņemot, zvērināts notārs uzsāk mantojuma lietu, kā paredz Notariāta likuma 250. pants. Gadījumos, kad mantojuma lieta netiek uzsākta, kreditors var vērsties pie zvērināta notāra ar lūgumu par mantojuma atklāšanās izsludināšanu saskaņā ar Notariāta likuma 294. pantu. Saskaņā ar Notariāta likuma 293. pantu zvērinātam notāram mantojuma atklāšanās ir jāizsludina pēc ieinteresēto personu lūguma vai pēc sava ieskata, gadījumos, kad:

- 1) mantinieki nav zināmi;
- 2) nav droši zināms, ka mantojuma tiesību pieteicēji ir vienīgie un tuvākie mantinieki;
- 3) mantinieki ir zināmi, bet negrib vai nevar pieņemt mantojumu vai izteic vēlēšanos to pieņemt ne citādi, kā uz inventāra tiesības pamata;
- 4) mantiniekiem, testamenta izpildītājiem vai mantojuma aizgādnim nav zināmi uz mantojamo mantu guļošie parādi.

Kreditoram mantošanas iesniegumā saskaņā ar Notariāta likuma 296. pantu ir jānorāda apstākļi, kādēļ ir nepieciešama mantojuma izsludināšana, kā arī pierādījumi, kas šos apstākļus

⁶ Notariāta likums: LR likums. "Latvijas Vēstnesis", Nr.48, 09.07.1993.

apstiprina. Kreditoram mantošanas iesniegumā jānorāda arī lietā ieinteresētās personas, kas Kreditoram ir zināmas, un šo personu dzīvesvieta. Pēc tam zvērināts notārs uzsāk mantojuma lietu un izsludina mantojuma atklāšanos uz mantojuma atstājēja mantojumu saskaņā ar Notariāta likuma 297. pantu un Ministru kabineta noteikumiem Nr.618 „Noteikumi par mantojuma reģistra un mantojuma lietu vešanu”.

Tā kā ne vienmēr mantojuma lietā tiks izsludināta mantojuma atklāšanās kreditoram (piemēram, Notariāta likuma 304. pantā noteiktajā gadījumā mantojuma izsludināšana netiek veikta), lai varētu lūgt zvērinātu notāru izsludināt mantojuma atklāšanos, ir ne tikai jāiegūst pierādījumi par personas nāvi (izziņa no Dzimtsarakstu nodaļas par miršanas faktu), bet arī jāiegūst ziņas no Latvijas Zvērinātu notāru padomes par to, vai ir uzsākta mantojuma lieta uz konkrētās personas mantojumu. Arī šie, tāpat kā lūgums notāram izsludināt mantojuma atklāšanos, ir apmaksājami pakalpojumi, to saņemšanai ir jāraksta pieteikums, jāsaņem rēķins, jāapmaksā pakalpojums, un tad ir iespējams iegūt nepieciešamās ziņas. Tas prasa laiku un ir saistīts ar zināmām izmaksām, kam ir nozīme situācijās, ja kreditors pārvalda mantojuma atstājēja nekustamo īpašumu. Mantojuma atstājēja nekustamā īpašuma uzturēšana rada izmaksas, kas pieaug ar katru dienu un pārvaldītājs ir ieinteresēts pēc iespējas ātrāk noregulēt tiesiskās attiecības, lai īpašums iegūtu īpašnieku, kurš varētu segt šīs izmaksas.

Autora ieskatā neskaidrs ir Notariāta likuma 294. panta formulējums, kurš paredz, ka: „Izsludināt mantojuma atklāšanos var lūgt mantinieks, persona, kurai ir tiesības mantot pēc mantot aicinātā (substitūts, pēcmantinieks), testamenta izpildītājs, mantojuma aizgādnis un personas, kas pieteikušas pretenzijas uz mantojumu kā legatāri vai kreditori.”⁷ Gramatiski skatot šo tiesību normu secināms, ka kreditoram, pirms lūguma zvērinātam notāram izsludināt mantojuma atklāšanos, ir jāpiesaka kreditora pretenzija uz mantojumu. Tadā gadījumā neatbildēts paliek jautājums, kā gan kreditors var pieteikt kreditora pretenziju uz mantojumu, kura atklāšanās nav izsludināta un mantojuma lieta netiek vesta, un kuram notāram kreditora pretenzija šādā gadījumā ir jāpiesaka. Praksē šī tiesību norma tiek piemērota pēc tās jēgas un mērķa - SIA „Rīgas namu pārvaldnieks” ir lūdzis zvērinātiem notāriem izsludināt mantojuma atklāšanos vienā iesniegumā kopā ar kreditora pretenziju, mantojuma lietas tiek uzsāktas un mantojuma atklāšanās tiek izsludinātas.⁸

Kad mantojuma lieta ir uzsākta, tā atklāšanās izsludināta, mantojuma atstājēja kreditors gaida, vai mantojuma lietā pieteiksies mantinieki un vai viņi pieņems mantojumu, lai varētu pret tiem vērsties sava kreditora prasījuma apmierināšanai.

⁷ Notariāta likums: LR likums. "Latvijas Vēstnesis", Nr.48, 09.07.1993.

⁸ SIA „Rīgas namu pārvaldnieks” 2014. gada 19. oktobra lūgums par mantojuma atklāšanās izsludināšanu Nr.LEX-1218/2014 [1. pielikums]

1.3. Bezmantnieka manta

Civillikuma 416. pants (redakcija līdz 01.07.2013.) noteica - „Ja pēc mantojuma atstājēja nāves viņam mantinieki nav palikuši vai šie mantinieki likumiskā termiņā pēc publikācijas par mantojuma atklāšanos nav ieradušies vai nav pierādījuši savas mantojuma tiesības, tad manta piekrīt valstij. Par parādiem valsts atbild tikai ar to mantu, kuru viņa tādā kārtā patiesi iegūst”.⁹

Jāuzsver, ka tikai brīdī, kad mantojuma lieta ir pabeigta, kreditors var droši zināt, ka mantojums būs bezmantnieka manta. Līdz tam brīdim kreditors ir ieguvis informāciju, vērsies pie notāra par mantojuma atklāšanās izsludināšanu, sedzis ar to saistītās izmaksas. Kad mantojuma lietas vešana ir pabeigta un mantinieki nav pieteikušies vai ir atraidījuši mantojumu saskaņā ar Civillikuma 689. pantu, kreditoram ir skaidri zināms, ka mantojums tiks atzīts par bezmantnieka mantu un kreditora prasījuma apmierināšanai tas varēs vērsties pret valsti.

2013. gada 17. janvārī Saeima pieņēma likumu „Grozījumi Civillikumā”, kas atjaunoja preklūziju Civillikumā un noteica papildu nosacījumus kreditoriem, lai valsts atzītu kreditoru pretenzijas uz bezmantnieka mantu. Grozījumu normas, kas ietekmē kreditoru tiesības realizēt savus prasījumus, stājas spēkā 2013. gada 1. jūlijā.

Ar Grozījumu 4. pantu tika nolemts papildināt Civillikuma 705. pantu ar otro daļu šādā redakcijā: „Uzaicinājumā (sludinājumā par mantojuma atklāšanos) norādītajā termiņā nepieteiktās kreditoru pretenzijas dzēš, izdodot mantojuma apliecību vai taisot aktu par mantojuma lietas izbeigšanu.”¹⁰ Ar to Civillikumā tika atjaunota preklūzija, kura līdz 2012. gada 1. janvārim bija nostiprināta Civilprocesa likumā. Preklūzija ir tiesības izbeigšanās ar noteikta termiņa noteicējumu, kas nozīmē, ka personām, kurām ir kādas tiesības vai prasības pret mantojumu, tās ir jāpiesaka uzaicinājuma noteiktajā termiņā, pretējā gadījumā tiks atzīts, ka šīs personas ir zaudējušas savas tiesības un prasības uz mantojumu. Preklūzijas atjaunošanas nepieciešamību noteica tas, ka bieži vien kreditori nepieteica kreditora pretenzijas izsludinātās mantojuma lietās, jo par to nekādas sekas neiestājās. Attiecīgi zvērināti notāri nelēma par nepieteiktu kreditora pretenziju dzēšanu, tādēļ kreditors varēja vērsties pie mantiniekiem Civillikumā noteiktā noilguma laikā, arī vairākus gadus pēc mantojuma lietas pabeigšanas. Tādējādi mantojuma atstājēja mantinieki, pieņemot mantojumu, nevarēja zināt, vai un kādi parādi gulstas uz mantojumu. Tā kā mantojuma atklāšanās izsludināšana saskaņā ar Notariāta likuma 300. pantu notiek, publicējot

⁹ Civillikums: LR likums, redakcijā, kas spēkā līdz 01.07.2013. "Valdības Vēstnesis", Nr.42, 22.02.1937.

¹⁰ Grozījumi Civillikumā: LR likums. "Latvijas Vēstnesis", Nr.21 (4827), 30.01.2013.

sludinājumus oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis”, tad visiem mantojuma atstājēja kreditoriem ir pieejama informācija par mantojuma atklāšanos un tiem nav nekādu šķēršļu, lai pieteiktu savas kreditora pretenzijas. Jāsecina, ka preklūzijas atjaunošana Civillikumā bija nepieciešama. Pretējā gadījumā mantinieki, pieņemot mantojumu, nevarēja zināt visu mantojuma sastāvu un, tikai pēc mantojuma pieņemšanas, uzzināt, ka uz mantojumu gulstošie parādi ir, piemēram, vairākas reizes lielāki par mantojuma aktīvu vērtību. Tomēr šie parādi saskaņā ar Civillikuma 707. pantu mantiniekiem būtu jāsedz arī no savas mantas un no mantojuma atteikties tie vairs nevarētu saskaņā Civillikuma 781. pantu. Tādējādi preklūzijas atjaunošana Civillikumā nodrošina skaidrību mantiniekiem par to, kāds ir mantojuma sastāvs.

Daudz vairāk neskaidrību rada Grozījumu 3. pants, ar kuru tika papildināta Civillikuma 416. panta otrā daļa: „Valsts atzīst parādus, kuri nodrošināti ar hipotēku vai komercķīlu, kā arī tos parādus, kuri pieteikti kā kreditoru pretenzijas mantojuma lietā zvērinātam notāram uzaicinājumā (sludinājumā par mantojuma atklāšanos) norādītajā termiņā un ietverti publiskā aktā vai saistībā, kas atzīta ar spēkā stājušos tiesas nolēmumu.”¹¹

Saskaņā Grozījumiem, lai kreditors varētu realizēt savu pretenziju pret mantojuma atstājēja mantojumu bezmantinieka mantas gadījumā, ir nepieciešams, lai šī saistība ne tikai būtu pieteikta kā kreditora pretenzija sludinājumā par mantojuma atklāšanos noteiktajā termiņā, bet arī lai tā būtu nodrošināta ar hipotēku, komercķīlu vai arī ietverta publiskā aktā vai saistībā, kas atzīta ar spēkā stājušos tiesas spriedumu. Pašsaprotami, ka lielākajai daļai mantojuma atstājēja kreditoru (piemēram, visiem pakalpojumu sniedzējiem), nebūs spēkā stājies tiesas spriedums, publisks akts, hipotēka vai komercķīla kā pamatojums savai saistībai. Bieži vien, piemēram, parāds par dzīvokļa īpašuma pārvaldīšanu un saņemtajiem pakalpojumiem būs izveidojies tikai pēc mantojuma atstājēja nāves un kreditors būs vērsies pie zvērināta notāra tieši tā iemesla dēļ, lai noskaidrotu mantojuma atstājēja saistību un tiesību pārņēmējus un varētu realizēt savu pretenziju.

¹¹ Grozījumi Civillikumā: LR likums. "Latvijas Vēstnesis", Nr.21 (4827), 30.01.2013.

2. KREDITORA PROBLEMĀTIKA BEZMANTINIEKA MANTAS GADĪJUMĀ

2.1. Kreditora problemātika

Saskaņā ar Notariāta likuma 306. pantu, ja zvērināta notāra noteiktajā termiņā mantinieki nepiesakās vai arī atsakās no mantojuma, zvērināts notārs taisa aktu par mantojuma lietas izbeigšanu. Šis ir brīdis, kurā ir skaidrs, ka mantojums tiek atzīts par bezmantinieka mantu un piekrīt valstij. Saskaņā ar Notariāta likuma 306. panta 2. daļas 6. punktu aktā par mantojuma lietas izbeigšanu, zvērināts notārs norāda tikai tās kreditoru pretenzijas, kas ir pamatotas ar komercķīlu, hipotēku vai arī ietvertas publiskā aktā vai saistībā, kas pamatota ar spēkā stājušos tiesas nolēmumu. Līdz ar to tajā brīdī, kad tiek gatavots akts par mantojuma lietas izbeigšanu, visi kreditori, kuru pretenzijas neatbilst Civillikuma 416. panta otrajā daļā noteiktajam, ir zaudējuši iespēju savas pretenzijas realizēt.

Piemēram, SIA „Rīgas namu pārvaldnieks” (turpmāk- Sabiedrība) pieteica kreditora pretenziju pēc sludinājuma oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” par mantojuma aklāšanos.¹² Mantojuma atstājējas īpašumā bija dzīvokļa īpašums daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā, kuru pārvaldīja Sabiedrība, mantojuma atstājējai bija gan parāds uz miršanas brīdi, gan arī parāds par minētā īpašuma pārvaldīšanu un saņemtajiem pakalpojumiem pēc mantojuma atstājējas nāves. Šādos gadījumos mājas pārvaldnieks ir spiests kreditēt mantojuma atstājēja mantojumu, jo dzīvojamā māja tiek pārvaldīta kā vienots kopums, nav iespējams atslēgt siltumu vienam dzīvoklim, neradot zaudējumus citiem īpašniekiem vai, piemēram, neuzkopt mājai pieguļošo teritoriju, neatkarīgi no tā, kas notiek ar kāda dzīvokļa īpašuma tiesībām vai juridisko statusu. Tā kā uz mantojuma atstājējas mantojumu nepieteicās mantinieki, zvērināta notāre sastādīja aktu par mantojuma lietas izbeigšanu. Aktā ir norādīts: „Atsaucoties uz minēto paziņojumu saņemti sekojoši kreditoru prasījumi: [...]”.¹³ Sabiedrības kreditora pretenzija pie iesniegtajām pretenzijām nav norādīta. Tālāk aktā minēts: „Termiņā nepieteiktās kreditora pretenzijas ir dzēstas atbilstoši Civillikuma 705. pantam”.¹⁴ Ir svarīgi piezīmēt, ka notariālā akta kopija pat netika nosūtīta Sabiedrībai, par akta esamību un savas kreditora pretenzijas dzēšanu Sabiedrība uzzināja no tiesas, kurā ir apturēta tiesvedība par parāda piedziņu starp Sabiedrību un mantojuma atstājēju, gaidot, kad mantojuma atstājējas vietā stāsies tās saistību un tiesību pārņēmēji.

¹² SIA „Rīgas namu pārvaldnieks” 08.01.2015. Kreditora pretenzija Nr.7.3-1/973 [2. pielikums]

¹³ Zvērinātas notāres Līgas Eglītes Notariālais akts par mantojuma lietas izbeigšanu Nr.2127 [3. pielikums]

¹⁴ Turpat

Minētajā lietā darba autors sazinājās ar zvērinātu notāri, lai noskaidrotu, kādēļ Sabiedrības kreditora pretenzija nav ietverta aktā par mantojuma lietas izbeigšanu. Zvērināta notāre paskaidroja, ka, tā kā Sabiedrība ir nenodrošinātais kreditors šajā lietā, tad saskaņā ar Notariāta likuma 306. panta 2. daļas 6. punktu tās pretenzija nav jānorāda aktā par mantojuma lietas izbeigšanu. Jautāta par Latvijas Republikas Finanšu ministrijas publicētajiem skaidrojumiem par šo tiesību normu piemērošanu, zvērināta notāre, pēc iepazīšanas ar tiem, atsaucās uz tiesu praksi, kas pamato veiktās rīcības tiesiskumu un šādu likumu normu piemērošanu.

Tiesu prakse patiešām pamato šādu notāru rīcību, piemēram, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2014. gada 26. maija spriedums lietā Nr.C04156514 par zvērināta notāra rīcību un Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2014. gada 14. janvāra spriedums lietā Nr.C06078213. Autors analizēs abos šajos spriedumos esošo tiesas argumentāciju, jo abi spriedumi būtībā ir par Civillikuma 416. panta otrās daļas un Notariāta likuma 306. panta 2. daļas 6. punkta piemērošanu.

1. Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2014. gada 14. janvāra sprieduma lietā Nr.C06078213 analīze.

Šajā lietā tika izskatīta sūdzības iesniedzēja sūdzība par zvērināta notāres rīcību. Sūdzībā Sūdzības iesniedzējs norādīja, ka 2013. gada 8. jūlijā esot iesniedzis kreditora pretenziju Atbildētājam, atsaucoties uz 2013. gada 14. jūnija sludinājumu laikrakstā „Latvijas Vēstnesis” par mantojuma atklāšanās izsludināšanu. 2013. gada 8. novembrī sūdzības iesniedzējs esot saņēmis vēstuli no Atbildētājas, kurā norādīts, ka Sūdzības iesniedzēja pieteiktā kreditora pretenzija aktā par mantojuma lietas izbeigšanu netiekot norādīta. Atbildētāja šādu rīcību esot pamatojusi ar Civillikuma 416. panta 2. daļu.¹⁵ Sūdzības iesniedzēja ieskatā šāda Atbildētāja rīcība neesot bijusi pamatota, jo mantojums atklājies un mantojuma lieta uzsākta pirms tika izdarīti grozījumi Civillikumā un Notariāta likumā. Minētie grozījumi radot nelabvēlīgākas sekas kreditoram salīdzinoši ar tiesību normām, kas bija spēkā līdz 2013. gada 1. jūlijam, un pamatojoties uz Civillikuma 3. pantu, kas nosaka, ka „katra civiltiesiska attiecība apspriežama pēc likumiem, kas bijuši spēkā tad, kad šī attiecība radusies, pārgrozījusies vai izbeigusies. Neskartas paliek jau iegūtās tiesības”¹⁶, uzskatīja, ka Atbildētāja nebija pareizi piemērojusi materiālās tiesību normas un nepamatoti nav ietvērusi Sūdzības iesniedzēja kreditora pretenziju aktā par mantojuma lietas izbeigšanu. Sūdzības iesniedzējs (kas ir dzīvojamo māju pārvaldnieks) uzsvēra, ka gadījumā, ja namu

¹⁵ Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2014. gada 14. janvāra spriedums lietā Nr.C06078213. Pieejams: http://www.uzзина.lv/vuzn.php?vuzn_id=104252 [skatīts 11.05.2015.]

¹⁶ Civillikums: LR likums. "Valdības Vēstnesis", Nr.41, 20.02.1937.

apsaimniekotāja kreditora pretenzija netiek iekļauta aktā par mantojuma lietas izbeigšanu, tad var veidoties situācijas, kurās namu apsaimniekotājam nav nekādu tiesisku iespēju atgūt mantojuma atstājēja parādus, arī mantojuma masas parādus par pārvaldīšanu un saņemtajiem pakalpojumiem, kas, protams, aizskartu citu dzīvokļu īpašnieku tiesības.

Atbildētājs lietā prasību neatzina pamatojoties uz trim apgalvojumiem:

1. akts par mantojuma lietas izbeigšanu ir jāsastāda saskaņā ar Notariāta likuma un Civillikuma tiesību normām, kas ir spēkā akta taisīšanas dienā. Pastāvot princips, ka, lemjot par procesuāliem jautājumiem, valsts iestādes un tiesas vadoties no procesuālajām tiesību normām, kas ir spēkā darbības veikšanas brīdī, ja vien likumdevējs likuma grozījumu pārejas noteikumos nenosaka citādi. Zvērinātam notāram kā tiesu varai piederīgai personai, taisot aktu par mantojuma lietas izbeigšanu, esot jāvadās no Notariāta likuma 306. panta 2. daļas 6. punkta, kas bija spēkā akta taisīšanas dienā. Tā kā minētā norma saturot atsauci uz Civillikuma 416. panta otro daļu, tad arī šī tiesību norma esot jāpiemēro tādā redakcijā, kāda bija spēkā akta taisīšanas dienā. Grozījumos Civillikumā vienīgais pārejas noteikums paredzot, ka Civillikuma 416. panta otrās daļas grozījumi stājoties spēkā 2013. gada 1. jūlijā, tādējādi likumdevējs esot nepārprotami norādījis, ka, sākot ar 2013. gada 1. jūliju, tiek ierobežots to kreditoru loks, kuru pretenzijas tiekot norādītas aktā par mantojuma lietas izbeigšanu. Arī Latvijas Zvērinātu notāru padome, lai nodrošinātu vienveidīgu tiesību normu piemērošanu, 2013. gada 9. septembra informatīvajā vēstulē Nr.01-06/282 norādīja, ka notariālajā aktā par mantojuma lietas izbeigšanu esot iekļaujamas tikai tās kreditoru pretenzijas, kas atbilst Civillikuma 416. panta otrajā daļā noteiktajiem kritērijiem.
2. Civillikuma 3. pants neesot piemērojams, jo valsts neesot mantinieks, kas automātiski pārņemtu mantojuma atstājēja saistības. Civiltiesiska attiecība ir starp diviem civiltiesību subjektiem pastāvoša tiesiska attiecība, kuras sastāvdaļas ir subjektīva tiesība, no vienas puses, un tai atbilstošs subjektīvs pienākums no otras puses. Tā kā valsts bezmantinieku mantas gadījumā tikai pārņemot palikušo mantu un norēķinoties ar kreditoriem saskaņā ar Civillikuma 416. panta otro daļu, neesot pamata uzskatīt, ka starp valsti un pieteicēju turpinātu pastāvēt tāda pati civiltiesiska attiecība, kas pastāvēja starp mantojuma atstājējas mantojuma masu un Pieteicēju.

3. Likumdevējs esot lēmis bezmantinieka mantas gadījumā atzīt tikai tādas kreditora pretenzijas, kuras izrietot no publiska akta vai esot atzītas ar tiesas nolēmumu, līdz ar to Sūdzības iesniedzēja sūdzība esot noraidāma.

Tiesa sūdzības iesniedzēja sūdzību atzina par nepamatotu. Sprieduma motīvu daļā pilnībā pievienojās atbildētājs argumentiem. Motīvu daļā tiesa norāda: „Līdz ar to secināms, ka likumdevēja griba bija sākot ar 2013. gada 1. jūliju ierobežot to kreditoru loku, kuru prasījumus zvērināta notāra pienākums ir norādīt notariālajā aktā par mantojuma lietas izbeigšanu.”¹⁷ Autors nepiekrīt šim apgalvojumam, jo autora ieskatā likumdevēja griba, veicot grozījumus, bija noteikt kompetentas institūcijas pienākumu novērtēt kreditora pretenziju pamatotību, lai valstij nebūtu jāapmierina nepamatotas kreditora pretenzijas.

Tiesa pilnībā pievienojās arī Atbildētājas otrajam argumentam, norādot: „Valsts tikai pārņemot palikušo mantu un norēķinoties ar kreditoriem saskaņā ar Civillikuma 416. panta otrajā daļā noteikto. Līdz ar to neesot pamata uzskatīt, ka starp valsti un sūdzības iesniedzēju turpinātu pastāvēt tā pati civiltiesiskā attiecība, kas pastāvēja starp [...] mantojuma masu un SIA „Jelgavas nekustamā īpašuma pārvalde.”¹⁸ Autora ieskatā šīs ir nepareizas tiesas secinājums, ņemot vērā to, ka īpašuma pārvaldīšana ir nepārtraukta saistība, kas turpinās tik ilgi, kamēr dzīvojamo māju pārvalda konkrēts pārvaldnieks. Ja starp valsti un dzīvojamās mājas pārvaldnieku neturpinātu pastāvēt civiltiesiska saistība par nekustamā īpašuma pārvaldīšanu, tad brīdī, kad valsts kļūst par nekustamā īpašuma īpašnieku, valsts varētu uzskatīt, ka tai nav jāsedz nekustamā īpašuma uzturēšanas izmaksas arī pēc nekustamā īpašuma pārņemšanas un tās ir jāturpina kreditēt pārējiem dzīvojamās mājas īpašniekiem.

Motīvu daļā gan tiesa pareizi tika norādījusi, ka: „Lemjot par Civillikuma 416. panta piemērošanu, būtiski šajā gadījumā ir noskaidrot likumdevēja gribu 2013. gada 17. janvārī pieņemot grozījumus Civillikumā, Notariāta likumā, kā arī citos normatīvajos aktos.”¹⁹

Vērtējot likumdevēja gribu, tiesa ņēma vērā likumprojekta „Grozījumi Civillikumā” un likumprojekta „Grozījumi notariāta likumā” anotāciju I sadaļas 4. punktu: „[...] grozījumu normatīvajos aktos mērķis bija veicināt atsavināšanas procesa ātrāku norisi un kreditoru prasījumu apmierināšanu; attiecīga regulējuma nepieciešamība izskaidrota arī to, ka valsts nav uzskatāma par mirušās personas mantinieku saistību pārņēmēju pilnā apmērā. Lai nerastos domstarpības par kreditoru prasījumu apmēru, kas tiks apmierināts no līdzekļiem, kurus zvērināti tiesu izpildītāji iegūs, atsavinot bezmantinieku mantu, šīs summas jānofiksē ar

¹⁷ Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2014. gada 14. janvāra spriedums lietā Nr.C06078213, 6. lpp. Pieejams: http://www.uzzina.lv/vuzn.php?vuzn_id=104252 [skatīts 11.05.2015.]

¹⁸ Turpat

¹⁹ Turpat

notariālā akta par mantojuma lietas izbeigšanu taisīšanas brīdī, kā arī kreditoru pretenziju apjoms.”²⁰ Autors gan norāda, ka minētie teikumi likumprojekta anotācijā attiecās uz grozījumiem Civillikumā, kas paredzēja, ka ar dienu, kad tiek taisīts akts par mantojuma lietas izbeigšanu, tiek apturēts procentu un līgumsoda pieaugums, nevis saistībā ar Civillikuma 416. panta otrās daļas piemērošanu.

Tiesa, vērtējot likumdevēja gribu, atsaucās arī uz Saeimas preses dienesta preses relīzi, kurā minēta Civillikuma 416. panta otrās daļas spēkā esošā redakcija un teikts, ka šāda norma pieņemta, lai novērstu bezmantieka mantas apgrūtināšanu ar fiktīvām saistībām un nodrošinātu, ka kreditoru pretenzijas ir ticamas un pamatotas.

2. Rīgas apgabaltiesas 2014. gada 26. maija sprieduma lietā Nr.C04156514 par zvērināta notāra rīcību analīze.

Šajā lietā sūdzības iesniedzējs, nonākot identiskā situācijā kāda aprakstīta iepriekš, iesniedza Rīgas apgabaltiesā saskaņā ar Notariāta likuma 205. pantu sūdzību par zvērinātas notāres rīcības pareizību un tiesiskumu. Sūdzības iesniedzējs savos argumentos norādīja, ka zvērināts notārs mantojuma lietas laikā neesot tiesīgs izvērtēt iesniegtās kreditora pretenzijas pamatotību un pareizumu atbilstoši Civillikuma 416. panta otrajā daļā noteiktajam, jo saskaņā ar Notariāta likuma 303. pantu notārs nepārbaudot kreditora pretenzijas pareizību. Sūdzības iesniedzēja ieskatā zvērinātam notāram aktā par mantojuma lietas izbeigšanu esot jānorāda visas termiņā pieteiktās kreditora pretenzijas, neatkarīgi no tā, vai to prasījumi esot nodrošināti ar hipotēku, komercķīlu, ietverti publiskā aktā vai saistībā, kas esot atzīta ar spēkā stājušos tiesas nolēmumu. Iesniedzējs minējis: „Tā kā notārs nepārbauda iesniegtās kreditora pretenzijas pareizību, nav jāpārbauda, vai saistībā ar šo kreditora prasījumu nenotiek tiesvedība (piemēram, par parāda piedziņu vai hipotēkas reģistrēšanu uz mirušās personas nekustamo īpašumu), kas nozīmē, ka jebkurā brīdī kreditora prasījums var kļūt par tādu, kas atbilst Civillikuma 416. panta otrajā daļā noteiktajiem kritērijiem, taču viņam būs liegtas iespējas saņemt sava prasījuma apmierinājumu no mantas atsavināšanas. Šāds notāra normu interpretējums noved pie netaisnīga tiesisko attiecību noregulējuma, ierobežo kreditoram Satversmē noteiktās tiesības, t.sk., tiesības uz tiesas pieejamību un tiesības uz īpašumu.”²¹

Sūdzības iesniedzējs atsaucās arī uz zvērinātu tiesu izpildītāju rīcību ar bezmantinieka mantu regulējošiem tiesību aktiem. Tiesu izpildītāju likuma 73. panta 3. daļa noteic: „Zvērināts tiesu izpildītājs pārņem mantu, kas atzīta par bezmantinieku mantu un ir piekritīga valstij, nodrošina tās pārvaldīšanu, apsardzību un realizāciju, kā arī uz šo mantu pieteikto

²⁰ Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2014. gada 14. janvāra spriedums lietā Nr.C06078213 6. lpp. Pieejams: http://www.uzзина.lv/vuzn.php?vuzn_id=104252 [skatīts 11.05.2015.]

²¹ Rīgas apgabaltiesas 2014. gada 26. maija spriedums lietā Nr.C04156514. Nav publicēts.

kreditoru pretenziju apmierināšanu. Kārtību, kādā zvērināts tiesu izpildītājs nodrošina bezmantinieku mantas pārvaldīšanu, apsardzību, novērtēšanu, atsavināšanu, kreditoru pretenziju apmierināšanu, realizācijas ieņēmumu sadalīšanu, tai skaitā zvērināta tiesu izpildītāja un zvērināta notāra izdevumu un amata atlīdzības segšanu, vai to ieskaitīšanu valsts budžetā, kā arī noteic drošības naudas apmēru, nosaka Ministru kabinets. Ministru kabinets noteic tiesu izpildītāja rīcību ar bezmantinieku mantu arī gadījumā, ja bezmantinieku manta netiek atsavināta.”²²

Ministru kabineta noteikumu Nr.364 „Noteikumi par zvērināta tiesu izpildītāja rīcību ar bezmantinieku mantu” 120. punkts paredz: „Bezmantinieku mantas atsavināšanā gūtie ienākumi, kā arī nekustamā īpašuma pārvaldīšanas laikā gūtie ienākumi glabājas zvērināta tiesu izpildītāja depozīta kontā”²³, bet minēto noteikumu 120.3. punkts nosaka: „Pēc tam, kad akta izrakstā norādīto kreditoru saistības, ar kurām pamatotas viņu pretenzijas, tiek atzītas ar spēkā stājušos tiesas nolēmumu, tiek apmierināti kreditoru prasījumi.”²⁴ Ņemot vērā minēto, sūdzības iesniedzējs norādīja, ka tiesu izpildītājs apmierinot tikai tos prasījumus, kuri ir pamatoti ar tiesas spriedumu, tādēļ visiem kreditoriem esot jāpierāda sava prasījuma pamatotība tiesā. Sūdzības iesniedzēja ieskatā likumdevēja mērķis, veicot grozījumus Civillikumā un Notariāta likumā, nebija dalīt kreditoru pretenzijas bezmantieka mantas gadījumā divās grupās, atkarībā no tā, vai tās ir nodrošinātas. Tā kā kreditora pretenzijas pamatotība esot jāvērtē tiesai, tad notāram neesot tiesību tās nenorādīt aktā par mantojuma lietas izbeigšanu, jo tādā veidā saskaņā ar Notariāta likuma 306. panta 8. punktu esot noprotams, ka tās ir dzēstas un kreditors vairs nevarot pierādīt savu prasību pamatotību tiesā.

Zvērināta notāre šajā lietā atsaucās uz līdzīgiem apsvērumiem kā otrā lietā, arī norādot uz Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2014. gada 14. janvāra spriedumu lietā Nr.C06078213 un tajā ietvertajām atziņām, ka likumdevējs ir skaidri norādījis, ka ar 2013. gada 1. jūliju tiek ierobežots to kreditoru loks, kas tiek iekļauti aktā par mantojuma lietas izbeigšanu.

Arī šajā lietā tiesa noraidīja sūdzības iesniedzēja sūdzību, pievienojoties zvērināta notāra apsvērumiem. Tiesa motīvu daļā norādīja, ka esot jāvadās arī no Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2014. gada 14. janvāra spriedumā lietā Nr.C06078213 izteiktajām atziņām, jo saskaņā ar Civilprocesa likuma 5. panta sesto daļu noteikts, ka piemērojot tiesību normas, tiesa ņemot vērā judikatūru. Tiesa motīvu daļā citēja Zemgales

²² Tiesu izpildītāju likums: LR likums. "Latvijas Vēstnesis", Nr.165 (2740), 13.11.2002.

²³ Ministru kabineta noteikumi Nr.364 „Noteikumi par zvērināta tiesu izpildītāja rīcību ar bezmantinieku mantu”, "Latvijas Vēstnesis", Nr. 141 (4947), 23.07.2013.

²⁴ Turpat

apgabaltiesas spriedumā minētās atziņas par likumdevēja gribu pieņemot grozījumus Civillikumā un Saeimas preses relīzi, un sūdzību noraidīja.

Autora ieskatā, tiesa nepareizi šajā lietā ņēma vērā Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2014. gada 14. janvāra sprieduma lietā Nr.C06078213 izteiktās atziņas, jo šīs bija divas dažādas lietas un apstākļi tajās nebija vienādi. Pirmajā lietā jautājums bija par to, vai grozījumi Civillikumā un Notariāta likumā ir piemērojami mantojuma lietām, kas uzsāktas pirms šo grozījumu spēkā stāšanās, nevis par šo grozījumu piemērošanas būtību, kā tas ir otrajā lietā. Otrajā lietā, autora ieskatā, tiesai bija nopietnāk jāvērtē likumdevēja mērķi, veicot šos grozījumus, nevis atsaucoties uz likumprojekta anotācijā norādīto, kas attiecas uz procentu un līgumsoda pieaugumu un Saeimas preses relīzi, kurā arī nekas netika skaidrots par notariālajā aktā par mantojuma lietas izbeigšanu norādāmajām kreditora pretenzijām, bet tikai par to, ka likumdevējs ir lēmis, ka tiesai ir jāvērtē kreditora pretenziju pamatotība.

Tomēr secināms, ka neatkarīgi no likumdevēja mērķiem, šobrīd Civillikuma 416. pants tiek piemērots tā, kā iepriekš aprakstīts. Ņemot vērā spriedumos izteiktās atziņas un zvērinātu notāru praksi, šobrīd nenodrošinātam kreditoram ir jāiegūst tiesas spriedums, kas atzīst kreditora saistību, līdz brīdim, kad zvērināts notārs pabeidz mantojuma lietu. Bieži vien kreditors par kāda sava debitora nāvi uzzin tikai no sludinājuma oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” par mantojuma atklāšanos, jo fizisku personu nāve pati par sevi nekur netiek izsludināta. Visbiežākais pieteikšanās termiņš sludinājumos par mantojuma atklāšanos ir trīs mēneši, pēc šī termiņa zvērināts notārs gatavo aktu par mantojuma lietas izbeigšanu. Tātad nenodrošinātajam kreditoram ir trīs mēneši, lai iegūtu tiesas nolēmumu, kas atzīst viņa saistību, pretējā gadījumā viņa pretenzijas tiek dzēstas, taisot aktu par mantojuma lietas izbeigšanu. Lai pārliecinātos par vidējo noteikto pieteikšanās termiņu izsludinātajās mantojuma lietās, autors apskatīja oficiālajā izdevumā „Latvijas vēstnesis” 2015. gada 17. aprīlī publicētās mantojuma ziņas.²⁵ No 27 sludinājumiem par mantojuma atklāšanos 23 pieteikšanās termiņš ir noteikts 3 mēneši.

2.2. Grozījumu Civillikuma Mantojuma tiesību daļā mērķis

Saskaņā ar Civillikuma 4. pantu: „Likuma noteikumi iztulkojami vispirms pēc to tieša jēguma; vajadzības gadījumā tie iztulkojami arī pēc likuma sistēmas, pamata un mērķa, un, beidzot, arī pēc analogijas.”²⁶ Autors uzskata, ka ir svarīgi skaidrot likuma normas pēc to pieņemšanas mērķiem un būtības, jo tulkojot esošās normas gramatiski, nenodrošinātam

²⁵ Mantojumu ziņas, Latvijas Vēstnesis Nr.75 (5393), 2015. gada 17. aprīlī

²⁶ Civillikums: LR likums. "Valdības Vēstnesis", Nr.41, 20.02.1937

kreditoram spriedums, kurā tiek atzīta viņa saistība, ir jāiegūst mantojuma lietas vešanas laikā. Sprieduma iegūšana, kas pamato kreditora prasību, mantojuma lietas vešanas laikā visbiežāk nebūs iespējama no kreditora neatkarīgu iemeslu dēļ. Tam par pamatu ir lietu izskatīšanas laiks tiesās, tas, ka mantojuma masai ir jāieceļ aizgādānis, kas to pārstāvēs tiesvedībā, kas prasa laiku, nemaz nerunājot par to, ka kreditoram tikai pēc mantojuma lietas vešanas beigām ir zināms, ka manta ir bezmantinieka manta. Gadījumos, kad, uz akta par mantojuma lietas izbeigšanu sastādīšanas brīdi, kreditoram nav savu pretenziju pamatojoša sprieduma, zvērināts notārs aktā par mantojuma lietas izbeigšanu saskaņā ar Notariāta likuma 306. panta 6. daļu nenorāda šī kreditora pieteikto pretenziju, un saskaņā ar šī panta 8. daļu un Civillikuma 705. panta 2. daļu tā ir uzskatāma par dzēstu. Gadījumā, ja kreditors būs iesniedzis tiesā prasību pret mantojuma masu, kreditors šajā brīdī zaudēs ne tikai iespējas atgūt parādu, bet arī samaksātos tiesas izdevumus, jo, pirms lietas izskatīšanas pēc būtības, kreditors būs zaudējis savu prasījuma tiesību, kas ir pamats prasības noraidīšanai tiesā. Šāda situācija viennozīmīgi ierobežo nenodrošināta kreditora Satversmē nostiprinātās tiesības uz savu tiesību un likumisko interešu aizsargāšanu taisnīgā tiesā, kā arī Civillikuma 1590. pantā noteiktās tiesības prasīt līguma izpildīšanu arī no otras puses mantiniekiem.

Grozījumus, kā arī citus grozījumus saistītajos normatīvajos aktos (Notariāta likumā, Tiesu izpildītāju likumā) Saeimā iesniedza Latvijas Republikas Finanšu ministrija. Latvijas Republikas Finanšu ministrijas jauno likuma normu skaidrojumi būtiski atšķiras no to piemērošanas, savukārt šo normu piemērošana praktiski liedz nenodrošinātajiem kreditoriem realizēt savas pretenzijas pret mantojuma atstājēja mantu bezmantinieku mantas gadījumā. Ņemot vērā minēto, autora ieskatā Latvijas Republikas Finanšu ministrijas viedokļa noskaidrošana par minētajiem grozījumiem ir svarīga, lai tulkotu likumu normas. Latvijas Republikas Finanšu ministrija ir publicējusi skaidrojumus, gan savā mājaslapā²⁷, gan arī Latvijas Vestneša portālā.²⁸ Minētajos skaidrojumos Finanšu ministrijas pārstāve norāda, ka 2013. gada 1. jūlijā spēkā stājušos grozījumu normatīvajos aktos mērķis ir padarīt bezmantinieka mantas atsavināšanas procesu ātrāku un pārskatāmāku. Tiek skaidrots, ka kreditoram, iegūstot informāciju, ka tā parādnieks ir miris, saskaņā ar Notariāta likuma 252. un 293. pantu jāvērsas pie zvērināta notāra, kas praktizē tajā apgabaltiesas teritorijā, kur bija mantojuma atstājēja pēdējā deklarētā dzīvesvieta, bet, ja tā nav zināma, - pēc mantojamās mantas atrašanās vietas, ar iesniegumu par izsludināšanu. Skaidrojumā norādīts: „Notariālajā

²⁷ Vucēne L. Ko darīt, ja mantai nav mantinieku? Pieejams:

http://www.fm.gov.lv/lv/aktualitates/jaunumi/fm_ekspertu_viedokli/47433-ko-darit-ja-mantai-nav-mantinieku [aplūkots 2015. gada 18. aprīlī]

²⁸ Vucēne L. Ko darīt, ja mantai nav mantinieku? Pieejams: <http://www.lvportals.lv/visi/skaidrojumi/259656> [aplūkots 2015. gada 18. aprīlī]

aktā par mantojuma lietas izbeigšanu notāram jānorāda visas termiņā pieteiktās kreditoru pretenzijas (pat ja kreditoram vēl nav spēkā stājies tiesas nolēmumus, kas atzīst saistību pastāvēšanu). Civillikuma 416. panta otrajā daļā minētie vārdi „ietverti publiskā aktā vai saistībā, kas atzīta ar spēkā stājušos tiesas nolēmumu” attiecas uz parādu segšanu, nevis dod tiesības notāram noraidīt kādu kreditora pretenziju un to apliecina arī Ministru kabineta 2013. gada 2. jūlija noteikumu Nr.364 „Noteikumi par zvērināta tiesu izpildītāja rīcību ar bezmantinieku mantu” 120.3. apakšpunktā minētais, ka „pēc tam, kad akta izrakstā norādīto kreditoru saistības, ar kurām pamatotas viņu pretenzijas, tiek atzītas ar spēkā stājušos tiesas nolēmumu, tiek apmierināti kreditoru prasījumi”. Tāpat arī norādīts, ka: „Tiesas nolēmuma neesamība notariāla akta par mantojuma lietas izbeigšanu taisīšanas brīdī nav pamats notariāla akta nosūtīšanai Valsts ieņēmumu dienestam, jo Valsts ieņēmumu dienestam nosūta tikai tos notariālos aktus, kuros nav norādīta neviena kreditoru pretenzija. Spēkā stājies tiesas nolēmums par saistību izpildi ir nepieciešams zvērinātam tiesu izpildītājam, lai varētu apmierināt kreditoru prasījumus Ministru kabineta 2013. gada 2. jūlija noteikumu Nr.364 „Noteikumi par zvērināta tiesu izpildītāja rīcību ar bezmantinieku mantu” paredzētajā kārtībā, nevis notāram, lai sastādītu notariālo aktu.”²⁹

Ņemot vērā minēto, nenodrošinātajam kreditoram var rasties priekšstats, ka viņa prasījums bezmantinieku mantas gadījumā ir apmierināms racionālā un efektīvā veidā, vispirms vēršoties pie notāra par mantojuma lietas izsludināšanu, pēcāk, brīdī, kad ir skaidrs, ka manta ir bezmantinieku manta, vēršoties tiesā par juridiska fakta konstatēšanu vai pabeidzot tiesvedību pret mantojuma masu, ja tāda ir uzsākta. Kad ir iegūts spriedums par saistības atzīšanu, atliek iesniegt to zvērinātam tiesu izpildītājam, lai no mantojuma atstājēja mantojuma segtu atzīto saistību vai daļu no tās, ja mantas nepietiek visu saistību apmierināšanai (jo valsts saskaņā ar Civillikuma 416. panta 2. daļu par parādiem atbild tikai ar to mantu, kuru tā ieguvusi kā bezmantinieka mantu). Ja Grozījumi tiktu piemēroti tā, kā to skaidro Latvijas Republikas Finanšu ministrija, tad tie neradītu nekādas problēmas nenodrošinātajiem kreditoriem savu tiesību aizsardzībai bezmantinieku mantas gadījumā. Brīdī, kad kļūst zināms, ka mantojums atzīts par bezmantinieku mantu, kreditori varētu vērsties tiesā, lai iegūtu savu saistību pamatojošu tiesas nolēmumu, un tas būtu jādara tikai lietās, kur mantojums atzīts par bezmantinieku mantu, kādu nav daudz. Tomēr, tā kā jebkurš mantojums var tikt atzīts par bezmantinieku mantu, jo mantinieki saskaņā ar Civillikuma 689. pantu mantojumu var atraidīt, tad šobrīd nenodrošinātajiem kreditoriem ir jāsniedz prasība

²⁹ Vucēne L. Ko darīt, ja mantai nav mantinieku? Pieejams:

http://www.fm.gov.lv/lv/aktualitates/jaunumi/fm_ekspertu_viedokli/47433-ko-darit-ja-mantai-nav-mantinieku
[aplūkots 2015. gada 18. aprīlī]

tiesā visās mantojuma lietās, kurās ir miris kreditora debtors, jo brīdī, kad mantojums tiek atzīts par bezmantinieku mantu (taisot aktu par mantojuma lietas izbeigšanu) kreditors jau vairs neko nevar darīt savu tiesību aizsardzībai.

Pētot Grozījumu likumprojekta anotāciju³⁰ autors konstatē, ka sākotnējā plānotajā Civillikuma 416. panta 2. daļas redakcijā nebija iekļauta prasība par kreditora pretenzijas nodrošināšanu ar hipotēku, komercķīlu vai sastības atzīšanu ar publisku aktu vai spēkā stājušos tiesas nolēmumu. Grozījumu projekts noteica: „Izdarīt Civillikumā šādus grozījumus: 416. pantā: papildināt otro daļu ar otro teikumu šādā redakcijā: „Valsts atzīst tikai tos parādus, kas kā kreditoru pretenzijas ir norādīti notariālajā aktā par mantojuma lietas izbeigšanu.”. Likumprojekta anotācijā norādīts, ka tas ir izstrādāts ņemot vērā „Informatīvajā ziņojumā par bezmantinieka mantu un rīcība ar to kreditoru prasījumu apmierināšanai” konstatēto.³¹ Šajā ziņojumā ir norādīts, ka Latvijas Republikā strauji palielinās fizisko personu skaits, kas slēdz aizdevuma līgumus, strauji attīstās arī hipotekārās kreditēšanas tirgus un ar katru gadu palielinās valsts iestādēs saņemto notariālo aktu un tiesas spriedumu skaits, ar kuru fiziskas personas atstātā manta pēc nāves tiek atzīta par bezmantinieku mantu. Ziņojumā vērsta uzmanība uz problēmām, kas saistās ar kreditoru prasību apmierināšanu, līgumsoda, nokavējuma un lietošanas procentu pieaugumu dēļ, kas turpina augt arī pēc mantas atzīšanas par bezmantinieku mantu. Tiek uzsvērtas problēmas, kas saistītas ar bezmantinieka mantas atsavināšanu, kuru neesot iespējams veikt, jo nekustamais īpašums ir apgrūtināts ar parādsaistībām un tam zemesgrāmatā ir nostiprināta ķīlas atzīme. Ir arī norādīts, ka, pastāvot esošajam regulējumam, mantojuma atstājēja kreditoriem ir jāvērsas pie dažādām iestādēm, kuras veic tām nodoto bezmantinieka mantas pārvaldīšanu un atsavināšanu, šāda sistēma ir sarežģīta un neesot vērsta uz efektīvu resursu izmantošanu. Ņemot vērā minēto, ziņojumā tiek uzsvērta nepieciešamība paredzēt, ka valstij piekritīgo bezmantinieka mantu pārņem, pārvalda un atsavina zvērināti tiesu izpildītāji, kā arī zvērināti tiesu izpildītāji veic kreditoru prasījumu apmierināšanu no mantas atsavināšanas rezultātā gūtajiem līdzekļiem. No minētā autors secina, ka ziņojumā tika norādīts uz nepieciešamību sakārtot esošo bezmantinieka mantas regulējumu, lai to padarītu pārskatāmāku, ātrāk realizējamu un efektīvāku par esošo. Ziņojumā nav norāžu uz to, ka būtu nepieciešams ierobežot kreditoru loku, kas varētu realizēt savas pretenzijas uz bezmantieka mantu.

³⁰ Likumprojekta „Grozījuma Civillikumā” anotācija. Pieejams:

<http://titania.saeima.lv/LIVS11/saeimalivs11.nsf/0/DE95D75082A1C554C2257960004BAE7A?OpenDocument> [skatīts 18.04.2015.]

³¹ Informatīvais ziņojums par bezmantinieka mantu un rīcība ar to kreditoru prasījumu apmierināšanai. Pieejams: <http://www.mk.gov.lv> [skatīts 2015. gada 18. aprīlī]

Grozījumu likumprojekta anotācijā uzsvērts, ka bezmantinieku mantas pārņemšanas un atsavināšanas funkcijas nodošana zvērinātiem tiesu izpildītājiem veicinās atsavināšanas procesa ātrāku norisi un kreditora prasījumu apmierināšanu. Esošā Civillikuma 416. panta otrās daļas redakcija ir iesniegta kā priekšlikums uz likumprojekta izskatīšanu Saeimā 3. lasījumā.³² Zīmīgi atzīmēt, ka priekšlikuma iesniedzēja bija Latvijas Republikas Finanšu ministrija. Pētot Saeimas 2013. gada 17. janvāra sēdes, kurā tik pieņemti šie grozījumi 3., galīgajā, lasījumā, stenogrammu³³ autors konstatē, ka Seimā šie grozījumi nekādā veidā ārpus komisijas netika apspriesti, vienkārši tika pieņemti, deputātiem balsojot.

Līdzīga situācija bija arī ar grozījumu pieņemšanu Notariāta likumā.³⁴ Sākotnējā grozījumu likumprojektā³⁵ Notariāta likuma 306. pants noteica, ka zvērināts notārs, taisot aktu par mantojuma lietas izbeigšanu, aktā norāda pieteiktās kreditoru pretenzijas. Likumprojekta anotācijā³⁶ arī ir norādīts, ka viens no jaunā tiesiskā regulējuma mērķiem ir bezmantinieka mantas pārņemšanas un atsavināšanas funkcijas nodošana zvērinātiem tiesu izpildītājiem, kas veicinātu atsavināšanas procesa ātrāku norisi un kreditoru prasījumu apmierināšanu.

Saeimā pieņemtā Notariāta likuma 306. panta redakcija, kas nosaka, ka zērināts notārs aktā par mantojuma lietas izbeigšanu norāda kreditora pretenzijas atbilstoši Civillikuma 416. panta otrajā daļā noteiktajam, ir iesniegta kā priekšlikums uz likumprojekta izskatīšanu 3. lasījumā.³⁷ Priekšlikuma iesniedzējs ir Latvijas Republikas Finanšu ministrija. Likums Saeimā tika pieņemts.

Ņemot vērā aprakstīto, autors secina, ka likumdevējs grozījumus Civillikuma mantojuma tiesību daļā un ar tiem saistītos grozījumus citos normatīvajos aktos ir pieņēmis tikai pēc Latvijas Republikas Finanšu ministrijas ierosinājuma, balstoties uz Finanšu ministrijas argumentiem, mērķiem, problēmu analīzi un paredzēto risinājumu saskaņā ar Latvijas Republikas Finanšu ministrijas izstrādātu ziņojumu par problēmām esošajā mantojuma tiesību regulējumā³⁸ un nepieciešamajām izmaiņām normatīvajos aktos, lai tās

³² Priekšlikumu tabula: 3. lasījums. Pieejams:

<http://titania.saeima.lv/LIVS11/saeimalivs11.nsf/0/56CDD68D8163D9CCC2257AEF003B3742?OpenDocument> [skatīts 2015. gada 18. aprīlī]

³³ Stenogramma: 3. lasījums. Pieejams:

<http://titania.saeima.lv/LIVS11/saeimalivs11.nsf/0/0BA7B1ADC8FC4EA7C2257AFA004244AA?OpenDocument> [skatīts 2015. gada 18. aprīlī]

³⁴ Grozījumi notariāta likumā: LR likums. "Latvijas Vēstnesis", Nr.21 (4827), 30.01.2013.

³⁵ Likumprojekts „Grozījumi Notariāta likumā”. Pieejams:

<http://titania.saeima.lv/LIVS11/saeimalivs11.nsf/0/8861D00072C9EAA9C2257960004BF8C7?OpenDocument> [skatīts 2015. gada 18. aprīlī]

³⁶ Turpat

³⁷ Priekšlikumu tabula: 3. lasījums. Pieejams:

<http://titania.saeima.lv/LIVS11/saeimalivs11.nsf/0/E479B7AB5A5D6E4DC2257AEF003B959C?OpenDocument> [skatīts 2015. gada 18. aprīlī]

³⁸ Informatīvais ziņojums par bezmantinieka mantu un rīcība ar to kreditoru prasījumu apmierināšanai. Pieejams:

<http://www.mk.gov.lv> [skatīts 2015. gada 18. aprīlī]

risinātu. Arī grozījumu pieņemtās redakcijas ar atbalstītajiem priekšlikumiem bija Latvijas Republikas Finanšu ministrijas rosinātas.

Tā kā nedz publicētajos Latvijas Republikas Finanšu ministrijas skaidrojumos par jauno regulējumu, nedz arī likumprojektu anotācijās, vai Saeimas sēžu stenogrammās nav atrodama atsauce uz to, ka ar jauno regulējumu likumdevējs vēlētos ierobežot vai sadalīt kreditoru loku, kas var realizēt savus prasījumus uz mantojuma atstājēja mantojumu bezmantnieka mantas gadījumā, autors secina, ka Civillikuma 416. panta otrās daļas un Notariāta likuma 306. panta 2. daļas 6. punkta grozījumu mērķis nav ierobežot kreditoru iespējas realizēt savus prasījumus. Minētajos materiālos gan ir skaidri norādīts, ka ar jauno regulējumu likumdevējs vēlas sakārtot bezmantnieku mantas regulējumu esošajos normatīvajos aktos, lai bezmantnieku mantas atsavināšanas procesu padarītu ātrāku un veicinātu kreditoru prasījumu apmierināšanu, kā arī, lai tas nebūtu jādara dažādām valsts iestādēm, deleģēt šīs funkcijas zvērinātiem tiesu izpildītājiem.

Autora ieskatā iemesls, kādēļ likumdevējs izvēlējās pieņemt Civillikuma 416. panta 2. daļas un Notariāta likuma 306. panta 2. daļas 6. punktu pašreizējā redakcijā, nevis sākotnēji likumprojektos iesniegtajās redakcijās, ir tāds, ka sākotnējās redakcijas pieļautu nepamatotu kreditora pretenziju apmierināšanu bezmantnieka mantas gadījumā. Ministru kabineta noteikumu Nr.618 „Noteikumi par mantojuma reģistra un mantojuma lietu vešanu” 85. punkts nosaka, ka zvērināts notārs kreditora pretenziju pamatotību nepārbauda.³⁹ Arī saskaņā ar Notariāta likuma 303. pantu zvērināts notārs nepārbauda kreditora pretenzijas pareizību. Arī zvērinātam tiesu izpildītājam normatīvajos aktos nav noteikta pienākuma vērtēt kreditora pretenziju pamatotību. Šādā gadījumā saskaņā ar sākotnējo Notariāta likuma 306. panta redakciju, zvērinātam notāram aktā par mantojuma lietas izbeigšanu būtu jānorāda visas pieteiktās kreditoru pretenzijas mantojuma lietā, savukārt saskaņā ar Civillikuma 416. panta 2. daļu sākotnējā redakcijā valsts atzītu visas kreditoru pretenzijas, kas ir pieteiktas sludinājumā par mantojuma atklāšanos noteiktajā termiņā. Tā kā neviens nevērtētu kreditora pretenziju pamatotību, jebkura persona bez jebkāda pamata varētu pieteikt kreditora pretenzijas mantojuma lietās un, bezmantnieka mantas gadījumā, realizēt šīs pretenzijas uz mantojuma atstājēja mantojuma masu. Lai novērstu šādu situāciju veidošanos, likumdevējs paredzēja, ka kreditora pretenzijas pamatotība ir jānovērtē kādai kompetentai institūcijai, kas likumdevēja ieskatā ir tiesa. Šādā veidā problēmas, kas varētu rasties ar nepamatotām kreditoru pretenzijām, tiek novērstas.

³⁹ . Ministru kabineta noteikumi Nr.618 „Noteikumi par mantojuma reģistra un mantojuma lietu vešanu” “Latvijas Vēstnesis”, Nr.130 (3914), 22.08.2008.

Uzliekot tiesai pienākumu vērtēt kreditoru pretenziju pamatotību, var novērst nepamatotu kreditora pretenziju apmierināšanu bezmantinieku mantas gadījumā. Tomēr secināms, ka tādā veidā, kā tas šobrīd ir realizēts, tiek novērsta arī daudzu pamatotu kreditoru pretenziju apmierināšana bezmantinieku mantas gadījumā. Jāņem vērā arī apstāklis, ka tas nenoliedzami palielina tiesu noslodzi, jo visiem kreditoriem bezmantieka mantas gadījumā ir jāiegūst tiesas spriedums, kas pamato viņu pretenziju. Esot spēkā esošajam regulējumam situācija ir vēl sarežģītāka, jo tā kā kreditors nevar zināt, vai mantojuma atstēja mantojums tiks atzīts par bezmantinieka mantu (to var konstatēt tikai tad, kad mantojuma lieta ir pabeigta) un tā kā tiesas spriedums ir jāiegūst līdz mantojuma lietas pabeigšanai, tad kreditoram būtībā ir jāvēršas tiesā pret mantojuma masu visās mantojuma lietās, arī tajās, kurās galu galā mantojumam būs mantinieki. Šādā situācijā tie ir lieli izdevumi kreditoriem un tie ir tūkstoši jaunu tiesvedību gadā, kas nenoliedzami paildzinātu lietu izskatīšanas termiņus tiesās, kas vēl vairāk samazina nenodrošināto kreditoru izredzes iegūt tiesas spriedumu laikā, lai tā pretenzija tiktu atzīta. Precīzu potenciālo tiesvedību skaitu lietās pret mantojuma masu nav iespējams noteikt, taču autors savu apgalvojumu balsta uz tam pieejamo SIA „Rīgas namu pārvaldnieks” (turpmāk-Sabiedrība) informāciju par mirušajiem klientiem. Piemēram, laika periodā no 2015. gada 19. aprīļa līdz 2015. gada 7. maijam (19 dienās) Sabiedrība saņēma informāciju par 238 mirušiem klientiem. No tā secināms, ka gada laikā mirušo Sabiedrības klientu skaits varētu sasniegt pat 4500. Sabiedrībai kopumā ir vairāk nekā 180 000 klientu, no kuriem, uz 2015. gadu, 31 900 ir debitori, kas nozīmē, ka parādnieki ir apmēram 1/6 daļa no Sabiedrības klientu skaita.⁴⁰ Ņemot vērā minēto, Sabiedrībai varētu būt jāiesniedz tiesā prasības pieteikumi pret mantojuma masu līdz 750 lietām gadā. Tās ir lietas, kurās Sabiedrības klients ir miris un klientam ir bijis parāds par nekustamā īpašuma pārvaldīšanu un saņemtajiem pakalpojumiem.

Autora ieskatā kreditora pretenziju vērtēšana būtu jānosaka kā zvērinātu notāru pienākums, tāpat kā Maksātnespējas procesos kreditora prasījumus vērtē maksātnespējas administrators saskaņā ar Maksātnespējas likuma 74. panta 1. punktu.⁴¹ Tam autora ieskatā būtu vairāki ieguvumi:

- 1) pārbaudes tiktu veiktas daudz ātrāk, nekā izskatot lietu tiesā;
- 2) vērtēšana notiktu mantojuma lietas ietvaros;
- 3) Notariāta likumā jau ir paredzēts mehānisms zvērināta notāra rīcības pārsūdzēšanai;

⁴⁰ Par paveikto un plānoto [b.a.]. Pieejams: http://www.rnparvaldnieks.lv/lv/jaunumi/par_paveikto_un_planoto [skatīts 05.05.2015.]

⁴¹ Maksātnespējas likums: LR likums. "Latvijas Vēstnesis", Nr.124 (4316), 06.08.2010.

4) tiktu atslogotas tiesas.

Autora ieskatā maksātnespējas un mantojuma lietas pēc būtības neatšķiras, vērtējot to no kreditoru prasījumu esamības un pamatotības viedokļa. Nav pamata uzskatīt, ka mantojuma lietās ir lielāks risks saskarties ar nepamatotām kreditoru pretenzijām vai ka būtu vairāk nepamatotu kreditora pretenziju, nekā maksātnespējas lietās, lai mantojuma lietā noteiktu īpašāku vai sarežģītāku procedūru kreditoru prasījumu pamatotības vērtēšanai. Zvērināts notārs saskaņā ar Notariāta likuma 9. panta 3. daļu⁴², tāpat kā maksātnespējas administrators saskaņā ar Maksātnespējas likuma 13. panta 1. daļas 2. punktu, ir kvalificēti juristi. Ja likumdevējs ir noteicis, ka maksātnespējas administrators var veikt prasījumu pārbaudi maksātnespējas lietās, tad autors neredz iemeslu, kādēļ notārs to pašu nevarētu darīt mantojuma lietās. Pie šāda regulējuma zvērināts notārs, konstatējot, ka manta būs atzīstama par bezmantnieka mantu (jo tikai tad ir nepieciešams vērtēt kreditora pretenzijas) varētu veikt kreditoru pretenziju pamatotības pārbaudi. Savukārt kreditors negatīva lēmuma gadījumā varētu pārsūdzēt notāra lēmumu tiesā. Tādā veidā tiesai būtu jāizskata tikai lietas, kurās ir strīdi par tiesībām, nevis jāskata lietas par visām kreditoru pretenzijām un arī mantojuma lietās, kurās mantojumam būs mantinieki. Kreditoram savukārt nebūtu jāceļ tiesā prasības pret mantojuma masu visos gadījumos, kad kreditora debitors ir miris, tādējādi būtiski ekonomējot līdzekļus un cilvēkresursus, kas, lai arī netieši, bet tomēr nozīmē, ka jebkura kreditora sniegtie pakalpojumi patērētājam ir lētāki un pieejamāki. Kopumā šāda sistēma autora ieskatā būtu efektīvāka, patērētu mazāk resursus, gan valstij, gan pakalpojumu sniedzējiem, nodrošinātu procesa nepārtrauktību, ievērotu kreditoru likumiskās intereses un arī sasniegtu vēlamo – bezmantnieka mantas gadījumā nepamatotas kreditora pretenzijas netiktu apmierinātas un arī mantas atsavināšanas process netiktu traucēts. Iespējams, pret šāda regulējumu ieviešanu iebilstu Latvijas Zvērinātu notāru padome, jo nevienai profesijai nepatīk uzņemties papildu pienākumus un atbildību, it īpaši, ja tie netiek papildus apmaksāti. Tomēr autora ieskatā noteikt, ka zvērināti notāri vērtē kreditoru pretenziju pamatotību bezmantnieka mantas gadījumā ir visloģiskāk, jo notāri ir tie, kas ved mantojuma lietas.

⁴² Notariāta likums. LR likums. "Latvijas Vēstnesis", Nr.48, 09.07.1993.

3. KREDITORA IESPĒJAMIE RĪCĪBAS MODEĻI

3.1. Juridiska fakta konstatēšana

Dažādās publikācijas tiek norādīts, ka pēc jaunā regulējuma ieviešanas mantojuma atstājēja nenodrošinātajam kreditoram ir jāvērsās tiesā ar pieteikumu par juridiska fakta konstatēšanu.⁴³ Tomēr ar juridisku faktu konstatēšanu mantojuma lietās pastāv dažādas problēmas, kas var novilcināt lietas izskatīšanas laiku vai arī vispār liegt kreditoram iegūt spriedumu par parāda fakta konstatēšanu, kas būs arī absolūts šķērslis realizēt savu pretenziju, ja mantojums tiek atzīts par bezmantinieku mantu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 251. panta 6. punktu sevišķā tiesāšanās kārtībā tiek izskatītas lietas par tādu faktu konstatēšanu, kuriem ir juridiska nozīme. Parādsaistības atzīšana ar spēkā stājušos tiesas nolēmumu nosaka to, vai kreditora pretenzija tiks vai netiks iekļauta aktā par mantojuma lietas izbeigšanu. Tādējādi secināms, ka šādam faktam ir juridiska nozīme, un tiesai būtu jāskata lietas par parāda esamības fakta atzīšanu mantojuma lietās. Civilprocesa likuma 253. panta 1. punkts nosaka: „Sevišķās tiesāšanās kārtības lietās lietas dalībnieki ir pieteicējs un viņa pārstāvis, ieinteresētā persona un tās pārstāvis, kā arī likumā paredzētajos gadījumos prokurors, valsts vai pašvaldības iestāde.”⁴⁴ Saskaņā ar Civilprocesa likuma 253. panta 1. punktu noprotams, ka ieinteresētās personas šādās lietās būtu visi citi mantojuma kreditori, jo mantojums saskaņā ar Civillikuma 383. pantu ir juridiska persona un mantojuma lietas vešanas laikā vēl nav zināms, ka mantojums tiks atzīts par bezmantinieka mantu. Tādēļ valsts iestādes lietā nebūtu jāpieaicina kā ieinteresētās personas, jo arī neviens cits normatīvais akts to nenosaka.

Juridisku faktu konstatēšanu regulē Civilprocesa likuma 37. nodaļa. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 288. panta 1. daļu tiesa izskata lietas par tādu faktu konstatēšanu, no kuriem atkarīga personu mantisko tiesību rašanās, grozīšanās vai izbeigšanās. Civilprocesa likuma 288. panta 3. daļa paredz, ka: „Tiesa konstatē arī citus faktus, kuriem ir juridiska nozīme, ja spēkā esošie normatīvie akti neparedz citādu kārtību to konstatēšanai.”⁴⁵ Tā kā Civilprocesa likuma 288. panta 2. daļā, kas nosaka, kādus juridiskus faktus tiesa konstatē, nav iekļauta fakta konstatēšana par parāda esamību, tad vienīgā tiesību norma, uz ko kreditors var

⁴³ Zīle K. Mantojuma procesa regulējums un kreditoru prasību apmierināšana, dienas bizness. Pieejams: <http://www.db.lv/laikraksta-arhivs/saldo/mantojuma-procesa-regulejums-un-kreditoru-prasibu-apmierinasana-407860> [skatīts 2015. gada 19. aprīlī]; Vucēne L. Ko darīt, ja mantai nav mantinieku? Pieejams: http://www.fm.gov.lv/lv/aktualitates/jaunumi/fm_ekspertu_viedokli/47433-ko-darit-ja-mantai-nav-mantinieku [aplūkots 2015. gada 18. aprīlī]

⁴⁴ Civilprocesa likums: LR likums. "Latvijas Vēstnesis", Nr.326/330 (1387/1391), 03.11.1998.

⁴⁵ Turpat

atsaukties, lūdzot tiesai konstatēt faktu par parāda esamību, ir Civilprocesa likuma 288. panta 3. daļa. Tomēr arī šeit ir problēma, uz ko tiesa var atsaukties, lai atteiktu konstatēt juridisku faktu par parāda esamību. Mantojums pēc mantojuma atklāšanās ir juridiska persona, un saskaņā ar Civillikuma 383. pantu var iegūt tiesības un uzņemties saistības, kas nozīmē, ka pret mantojumu kā juridisku personu ir iespējams iesniegt tiesā prasības kārtībā prasības pieteikumu par parāda piedziņu. Ir vairāki gadījumi, kad juridisku faktu konstatēšana par parāda esamību tiek atteikta, jo parādu var konstatēt prasības kārtībā. Atvars Aniņš, žurnāla „Jurista Vārds” portālā raksta: „Izmantotās tiesvedības veids tiek ieteikts – parāda konstatēšana tiesā kā juridisks fakts. Divreiz izmēģināts (lai gan ir dzirdēts arī par „pozitīviem lēmumiem”) – Rēzeknes tiesa atteicās pieņemt šādus pieteikumus. Lēmums tika argumentēts, balstoties uz Civilprocesa likuma 289. pantu (juridisko faktu konstatēšanai nepieciešamie noteikumi): tiesa konstatē juridiskos faktus tikai tad, ja iesniedzējam nav iespējams citādā kārtībā saņemt attiecīgos dokumentus, kas apstiprina šos faktus, vai ja šie dokumenti nozaudēti, nozagti vai iznīcināti un zudusi iespēja tos atjaunot.”⁴⁶

Nemot vērā minēto, nendrošinātajam kreditoram mantojuma lietās sniegt tiesai pieteikumu par juridiska fakta konstatēšanu, lai konstatētu parāda esamību ir riskanti, ja tiesa lemj nepieņemt pieteikumu, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 289. pantu. Šādā gadījumā nenodrošinātais kreditors ir zaudējis laiku un kreditora iespējas panākt saistības atzīšanu tiesas spriedumā mantojuma lietas vešanas laikā būtiski samazinās.

Ir aplūkojama arī problēma ar ieinteresētām personām, konstatējot juridiskus faktus mantojuma lietās. Civilprocesa likuma 254. panta 1. daļas 1² punkts paredz, ka pieteikumā sevišķās tiesāšanās kārtībā norāda: „Ieinteresētās personas vārdu, uzvārdu, personas kodu, deklarēto dzīvesvietu un deklarācijā norādīto papildu adresi, bet, ja tādas nav, — dzīvesvietu; juridiskajai personai — tās nosaukumu, reģistrācijas numuru un juridisko adresi. Ieinteresētajai personai personas kodu vai reģistrācijas numuru norāda, ja tas ir zināms.”⁴⁷ Savukārt Civilprocesa likuma 255. pants paredz, ka: „Ja pieteikums neatbilst šā likuma 254.panta prasībām un šīs sadaļas atsevišķās nodaļās norādītajām prasībām vai nav samaksāti tiesas izdevumi, tiesnesis atstāj pieteikumu bez virzības un iestājas šā likuma 133.pantā paredzētās sekas.”⁴⁸ Tātad, ja tiesas ieskatā pieteicējs pieteikumā nav norādījis pareizās ieinteresētās personas, tad tiesa pieteikumu var atstāt bez virzības, nosakot termiņu trūkumu novēršanai saskaņā ar Civilprocesa likuma 133. pantu, rezultātā nenodrošinātais kreditors

⁴⁶ Aniņš A. Nenodrošināto kreditoru problemātika bezmantnieka mantas gadījumā. Piejams: <http://www.juristavards.lv/doc/265226-bnenodrosinato-kreditoru-problematikab-bezmantinieka-mantas-gadijuma/> [skatīts 2015. gada 19. aprīlī]

⁴⁷ Civilprocesa likums: LR likums. "Latvijas Vēstnesis", Nr.326/330 (1387/1391), 03.11.1998.

⁴⁸ Turpat.

atkal zaudē laiku. Pēc autora rīcībā esošās informācijas tiesas ļoti dažādi vērtē to, kas ir ieinteresētās personas, konstatējot juridisku faktu mantojuma lietās. Kā ieinteresētās personas tiek pieaicinātas Latvijas Republikas Finanšu ministrija, Valsts ieņēmumu dienests, pilsētu domes un novadu pašvaldības, VAS „Valsts nekustamie īpašumi”, u.c.⁴⁹

Autora ieskatā valsts iestādes tomēr nebūtu jāpieaicina kā ieinteresētās personas, konstatējot juridiskus faktus mantojuma lietās. Mantojums saskaņā ar Civillikuma 383. pantu ir juridiska persona un mantojuma lietas vešanas laikā nevar skaidri noteikt, ka tā būs bezmantinieku manta. Tādēļ šādās lietās kā ieinteresētās personas būtu pieaicināmi citi mantojuma kreditori, mantojuma aizgādnieki, ja tāds ir iecelts, un mantinieki, ja esošajā lietas stadijā, tie ir jau pieteikušies. Tā kā juridisku faktu konstatēšanai par parāda esamību ir jānotiek mantojuma lietas vešanas laikā, kamēr vēl nav beidzies pieteikšanās termiņš, kas noteikts sludinājumā par mantojuma atklāšanos, kreditoram nav nekādu iespēju zināt visas ieinteresētās personas uz pieteikuma gatavošanas brīdi. Sadarbojoties ar notāru, kreditors var uzzināt iespējamās mantiniekus, kreditorus un iecelto aizgādni mantojumam uz pieteikuma gatavošanas brīdi, kā arī kreditorus, kam ir reģistrētas komercķīlas un hipotēkas uz mantojumā ietilpstošo mantu, kas ir pieejamas publiskos reģistros. Tomēr kreditors nevar iegūt ziņas par visu to ieinteresēto personu esamību, kuras vēl nav pieteikušas savas tiesības uz mantojumu.

Autora ieskatā būtiska un aktualizējama problēma, konstatējot juridiskus faktus par parāda esamību mantojuma lietās, ir strīdi par tiesībām. Civilprocesa likuma 258. pants nosaka ka: „Ja sevišķā tiesāšanas kārtībā izskatāmajā lietā rodas strīds par tiesībām un šis strīds izšķirams tiesā prasības kārtībā, tiesa atkarībā no strīda satura pieteikumu atstāj bez izskatīšanas vai tiesvedību aptur līdz strīda izšķiršanai.”⁵⁰ Tā kā, konstatējot juridisku faktu par parāda esamību uz mantojumu, ir pieaicināmi arī citi mantojuma kreditori, tad lietas izskatīšanā ir liela iespēja, ka rastos strīds par tiesībām, un lietas izskatīšana būtu jāaptur. Citi kreditori varētu neatzīt pieteicēja saistības esamību, ja tas palielina viņu iespējas realizēt savu pretenziju uz mantojumu, it īpaši, ja viņiem jau ir spēkā stājies tiesas nolēmums, kas atzīst viņu saistību, un mantojumā ietilpstošās mantas nepietiek, lai apmierinātu visu kreditoru prasījumus. Ja tiesvedība tiek apturēta, nenodrošinātais kreditors vairs nevar paspēt iegūt tiesas nolēmumu, kas atzīst viņa pretenziju mantojuma lietas vešanas laikā, un otrs kreditors, kuram ir tiesas nolēmums, savu pretenziju apmierina lielākā mērā.

Ņemot vērā visu minēto, autora ieskatā juridiska fakta konstatēšana par parāda esamību mantojuma lietas vešanas laikā nav efektīvs veids, kādā nenodrošinātie kreditori var

⁴⁹ skat. 5. pielikumu

⁵⁰ Civilprocesa likums: LR likums. "Latvijas Vēstnesis", Nr.326/330 (1387/1391), 03.11.1998.

risināt problēmas, kas radīsies, ja manta tiks atzīta par bezmantinieku mantu. Šos pieteikumus var nepieņemt, to izskatīšanas laikā var rasties strīds par tiesībām, jo citi kreditori ir ieinteresēti šo saistību neatzīšanā, un to izskatīšanu var vilcināt nesakaidrības par ieinteresētajām personām. Ņemot vērā, kā šobrīd pastāvošais regulējums Civillikumā un Notariāta likumā tiek piemērots, nenodrošinātajam kreditoram ir jāiegūst spriedums par saistības atzīšanu mantojuma lietas laikā, kas visbiežāk būs 3 mēneši. Tāpēc autors secina, ka juridiska fakta konstatēšana nebūs drošs risinājums nenodrošinātajam kreditoram bezmantinieka mantas gadījumā.

3.2. Prasības pret mantojuma masu

Mantojums saskaņā ar Civillikuma 383. pantu ir juridiska persona, tas var uzņemties saistības un iegūt tiesības. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 72. panta 1. daļu juridiskām personām ir civilprocesuāla rīcībspēja. Civilprocesa likuma 74. panta 1. daļa min, ka jebkura fiziska un juridiska personas var būt par pusēm (prasītāju un atbildētāju) civilprocesā. Civilprocesa likuma 29. panta 2. daļa nosaka: „Kreditora prasības pret mantojuma masu, kad nav zināmi mantojuma tiesībās apstiprinātie vai mantojumu pieņēmušie mantinieki, piekrīt tiesai pēc mantojuma atstājēja deklarētās dzīvesvietas vai dzīvesvietas, bet, ja viņa deklarētā dzīvesvieta vai dzīvesvieta nav bijusi Latvijā vai ja tā nav zināma, — tiesai pēc mantojamās mantas vai tās daļu atrašanās vietas.”⁵¹ Ņemot vērā minēto, nenodrošinātais kreditors mantojuma lietās var celt prasību pret mantojuma atstājēja mantojumu kā juridisku personu un šī prasība kreditoram jācēl tiesā pēc mantojuma atstājēja dzīvesvietas vai mantojamās mantas atrašanās vietas. Šis ir arī vienīgais risinājums, kas autora ieskatā nodrošina efektīvu nenodrošinātā kreditora tiesību aizsardzību gadījumos, kad mantojums tiek atzīts par bezmantinieku mantu. Tomēr jāņem vērā, ka tas rada tiesāšanās izdevumus kreditoram, noslogo tiesas un ir jāpiemēro visās mantojuma lietās, jo kreditors nevar zināt vai mantojumam pieteiksies mantinieki un vai tie mantojumu pieņems vai atraidīs. Kā arī pieminams, ka gadījumos, kad mantinieki piesakās uz mantojumu, tiem ir jāsedz tiesāšanās izdevumi. Ir vairāki apsekti, kuriem autora ieskatā būtu jāpievērš uzmanība saistībā ar prasībām pret mantojuma masu, kurus autors apskatīs turpmākajās apakšnodaļās.

3.2.1 Mantojuma masas pārstāvis

⁵¹ Civilprocesa likums: LR likums. "Latvijas Vēstnesis", Nr.326/330 (1387/1391), 03.11.1998.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 128. panta 2. daļu prasības pieteikumā prasītājam juridiskai personai ir jānorāda tās nosaukums, reģistrācijas numurs un juridiskā adrese. Civilprocesa likuma 82. panta 2.daļa nosaka, ka juridisku personu lietas tiesā ved to amatpersonas. Saskaņā ar Civillikuma 662. pantu mantojuma masu tiesvedībā pārstāv aizgādņi. Tomēr ir būtiski atzīmēt, ka visās mantojuma lietās mantojumam netiek iecelti aizgādņi. Aizgādņību mantojumam nodibina zvērināts notārs Civillikuma 660. pantā noteiktajos gadījumos, kas satur atsauci uz Civillikuma 659. pantu, kas paredz: „Notāram pēc savas iniciatīvas vai pēc mantinieka, mantojuma aizgādņa, testamenta izpildītāja, mantojuma atstājēja kreditora vai citu ieinteresēto personu lūguma jāgādā par mantojuma apsardzību šādos gadījumos:

- 1) kad mantinieki, vai nu vispār, vai daži no tiem, nav zināmi;
- 2) kad viņi kaut arī ir zināmi, bet nav visi sasniedzami un nav arī viņiem pilnvarnieku vai citu personu, kas tos pēc likuma pārstāv;
- 3) kad mantinieki kaut arī ir zināmi un ir sasniedzami, bet negrib vai nevar mantojumu pieņemt;
- 4) kad viņu starpā atrodas kaut viens nepilngadīgais vai tāds, kas aiz kautkāda cita iemesla nespēj personīgi aizsargāt savas tiesības, un pie tam viņam arī nav iecelts aizbildnis vai aizgādņi;
- 5) kad droši zināms, ka mantojums pārāk apgrūtināts parādiem un ka kreditoru intereses ir apdraudētas, kā arī kad jābaidās, ka mantojumu izputinās.”⁵²

Ņemot vērā minēto, mantojuma kreditors var lūgt zvērinātu notāru nodibināt mantojumam aizgādņību pamatojoties uz Civillikuma 659. panta 5. daļu, jo, pēc grozījumu Civillikumā spēkā stāšanās, var droši apgalvot, ka visās mantojuma lietās kreditoru intereses ir apdraudētas. Tomēr veikt šo procesu pēc kreditora iniciatīvas nav kreditora interesēs, ja vien kreditors neturpina kreditēt mantojuma masu kādā veidā. Aizgādņības nodibināšana ir saistāma ar zināmām izmaksām. Ministru kabineta noteikumu Nr.737 „Noteikumi par zvērinātu notāru atlīdzības taksēm un to noteikšanas kārtību” 37.¹ punkts nosaka, ka notariālā akta par aizgādņības nodibināšanu atlīdzība zvērinātam notāram ir 23,48 euro bez pievienotās vērtības nodokļa.⁵³ Saskaņā ar Notariāta likuma 251. panta 10. punktu iesniegums par aizgādņības nobibināšanu ir uzskatāms par mantošanas iesniegumu. Notariāta likuma 254. panta 1. daļa paredz: „Uzsākot mantošanas lietu pēc cita mantošanas iesnieguma vai saņemot to jau uzsāktā mantojuma lietā, zvērināts notārs šajā likumā noteiktajā kārtībā apliecina

⁵² Civillikums: LR likums. "Valdības Vēstnesis", 42, 22.02.1937.

⁵³ Ministru kabineta noteikumi Nr.737 „Noteikumi par zvērinātu notāru atlīdzības taksēm un to noteikšanas kārtību” "Latvijas Vēstnesis", Nr.174 (4980), 06.09.2013.

iesniedzēja paraksta īstumu.”⁵⁴ Saskaņā ar jau minēto Ministru kabineta noteikumu par zvērinātu notāru atlīdzības taksēm 32. punktu iesnieguma apliecināšanas izmaksas ir 20,35 euro bez pievienotās vērtības nodokļa. Kā raksta Atvars Auniņš, tās nav visas izmaksas, kas saistītas ar aizgādības nodibināšanu mantojumam, arī Bāriņtiesā ir jāveic darbības aizgādņa iecelšanai mantojumam, kuras jāapmaksā ir kreditoram.⁵⁵ Ņemot vērā izmaksas mantojuma lietas ietvaros kreditora interesēs nav rūpēties par mantojuma aizgādņa iecelšanu, ja tas nav absolūti nepieciešams.

Civilprocesa likums nenosaka prasītāja pienākumu rūpēties par to, lai juridiskai personai būtu to pārstāvoša amatpersona lietas izskatīšanā tiesā, tomēr Civilprocesa likums neregulē un nenosaka arī tiesas pienākumu rīkoties, lai mantojumam tiktu nodibināta aizgādība un iecelts aizgādnis. Tā kā tiesa nevar nepieņemt prasības pieteikumu pret mantojuma masu pamatojoties uz to, ka juridiskai personai nav pārstāvošas amatpersonas un tai būs lieta jāskata pēc būtības, tad autora ieskatā tiesai, sadarbībā ar Latvijas Zvērinātu notāru padomi, ir jāorganizē tas, lai mantojumam tiktu nodibināta aizgādība un iecelts aizgādnis. Neatbildēts paliek jautājums par to, kā tiek segtas izmaksas, kas saistītas ar aizgādības nodibināšanu mantojumam. Autors sliecas domāt, ka gadījumā, ja kreditori sāks sniegt tiesās lielu prasību skaitu pret mantojumiem par parāda piedziņu, tiesas meklēs pamatojumu, kā likt prasītājiem rūpēties par to, lai mantojumam ir aizgādnis un segt ar to saistītās izmaksas, vai arī minētās prasības izskatīs bez mantojuma aizgādņu piedalīšanas.

3.2.2. Lietas izskatīšanas termiņš

Tā kā lietu izskatīšanas ilgums tiesās vienmēr būs ilgāks par trim mēnešiem (vidējais lietu izskatīšanas ilgums rajona (pilsētas) tiesās civilprocesiālā kārtībā 2013. gadā bija 8,5 mēneši, un Rīgā tas ir ilgāks⁵⁶), mantojuma atstājēja kreditoram vēlams ir prasību pret mantojuma masu celt pirms mantojuma lietas uzsākšanas, tādējādi panākot, ka kreditora rīcībā ir vairāk laika. Mantojuma lieta nav jāuzsāk, lai varētu celt prasību pret mantojuma masu, to neviens normatīvais akts nenosaka. Saskaņā ar Civillikuma 655. pantu mantojums atklājas ar mantojuma atstājēja nāvi, un vadoties no Civillikuma 382. un 383. panta var secināt, ka mantojums kā patstāvīgs tiesību subjekts sāk pastāvēt ar mantojuma atsājēja nāves brīdi,

⁵⁴ Notariāta likums. LR likums. "Latvijas Vēstnesis", Nr.48, 09.07.1993.

⁵⁵ Auniņš A. Nenodrošināto kreditoru problemātika bezmantinieka mantas gadījumā- turpinājums seko. Pieejams: <http://www.juristavards.lv/mikrofons/48-nenodrosinato-kreditoru-problematika-bezmantinieka-mantas-gadjuma-turpinajums-seko/> [skatīts 2015. gada 19. aprīlī]

⁵⁶ Pērn tiesās samazinājies vidējais lietu izskatīšanas laiks, žurnāla „Jurista vārds” portāls, pieejams: <http://www.juristavards.lv/zinas/264635-pern-tiesas-samazinajies-videjais-lietu-izskatisanas-laiks/> [skatīts 2015. gada 19. aprīlī]

tādējādi pret to var celt prasību tiesā neatkarīgi no tā, vai ir uzsākta mantojuma lieta. Tomēr, lai varētu notikt tiesvedība pret mantojuma masu, mantojuma lieta tiks uzsākta, tas saistīts ar aizgādņa iecelšanu mantojumam, kurš mantojumu pārstāvēs tiesā. Civillikuma 665. pantā minēts: „Aizgādnim, uzņemoties savus pienākumus, tūlīt jāstāda mantojuma saraksts un jālūdz notārs, lai uzaicina mantiniekus.”⁵⁷ Saskaņā ar Notariāta likuma 251. panta 10. punktu iesniegums par aizgādnības nodibināšanu mantojumam ir uzskatāms par mantošanas iesniegumu un saskaņā ar Notariāta likuma 250. pantu zvērināts notārs uzsāk mantojuma lietu pēc tam, kad ir saņemts mantošanas iesniegums. Šī ir imperatīva tiesību norma, līdz ar to notārs nevar izvēlēties vai uzsākt mantojuma lietu šādos gadījumos. Tā kā prasībās pret mantojuma masu ir nepieciešams iecelt aizgādni mantojumam, lai tas varētu to pārstāvēt tiesvedībā, mantojuma lieta jebkurā gadījumā tiks uzsākta. Vienīgais ko kreditors var darīt, ir lūgt notāram, lai sludinājumā par mantojuma atklāšanos nosaka garāku pieteikšanās termiņu par trim mēnešiem, jo saskaņā ar Notariāta likuma 297. pantu sludinājuma termiņu zvērināts notārs nosaka pēc saviem ieskatiem, tātad zvērināts notārs var ņemt vērā kreditora lūgumu. Protams, gadījumos, ja mantojuma lieta jau ir uzsākta pēc cita kreditora iniciatīvas, kreditors vairs neko nevar darīt, lai pagarinātu mantojuma lietas vešanas ilgumu.

Ņemot vērā minēto, ir jāsecina, ka vienkārši ceļot prasību pret mantojumu kā juridisku personu, kreditors, gadījumā ja mantojums tiek atzīts par bezmantinieka mantu, tikai daļā lietu var nodrošināt savu tiesību aizsardzību, pagūstot iegūt tiesas spriedumu, kas atzīst pretenziju, pirms mantojuma lietas pabeigšanas (tajās, kurās pats kreditors ir mantojuma lietas uzsākšanas ierosinātājs) un, lai to nodrošinātu, kreditoram ir jāuzzina par debitora nāvi pirms citiem kreditoriem. Starp kreditoriem veidojas savstarpēja sāncensība. Protams, šī sāncensība neveidojas starp nenodrošinātajiem kreditoriem, kuriem nav to tiesību apliecināša tiesas sprieduma, bet starp nenodrošinātajiem un tiem, kuru saistības jau ir pamatotas ar tiesas spriedumu, komercķīlu vai hipotēku, kuri savukārt ir ieinteresēti mantojuma lietas ātrākā pabeigšanā, lai varētu realizēt savas pretenzijas uz mantojuma atstājēja mantu.

3.2.3. Prasības nodrošinājums

Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, mantojuma atstājēja kreditoram, lai aizsargātu savus likumīgās intereses, tikai daļā gadījumu pietiks ar prasības iesniegšanu tiesā pret mantojumu. Daļā gadījumu laika nepietiks, lai iegūtu spriedumu, un kreditors zaudēs iespējas realizēt savas pretenzijas uz mantojuma atstājēja mantu. Līdz ar to, lai nodrošinātos

⁵⁷ Civillikums: LR likums. "Valdības Vēstnesis", 42, 22.02.1937.

pret savu tiesību zaudēšanu, nenodrošinātais kreditors varētu lūgt tiesai nodrošināt prasību, ceļot prasību pret mantojumu. Prasības nodrošināšanu civilprocesā regulē Civilprocesa likuma 19. nodaļa. Civilprocesa likuma 137. panta pirmā daļa nosaka: „Ja ir pamats uzskatīt, ka tiesas sprieduma izpilde lietā varētu kļūt apgrūtināta vai neiespējama, tiesa vai tiesnesis pēc prasītāja motivēta pieteikuma var pieņemt lēmumu par prasības nodrošināšanu”⁵⁸ Civilprocesa likuma 138. panta pirmā daļa paredz prasības nodrošinājuma līdzekļus:

- „1) atbildētājam piederošas kustamas mantas un skaidras naudas apķīlāšana;
- 2) aizlieguma atzīmes ierakstīšana attiecīgās kustamas mantas reģistrā vai citā publiskā reģistrā;
- 3) prasības nodrošināšanas atzīmes ierakstīšana zemesgrāmatā vai kuģu reģistrā;
- 4) kuģa arests;
- 5) aizliegums atbildētājam veikt noteiktas darbības;
- 6) to maksājumu apķīlāšana, kuri pienākas no trešajām personām, tajā skaitā naudas līdzekļi kredītiestādēs un citās finanšu institūcijās;
- 7) izpildu darbības atlikšana (arī aizliegums tiesu izpildītājam nodot naudu vai mantu piedzinējam vai parādniekam vai mantas pārdošanas apturēšana).”⁵⁹

Civilprocesa likuma 140. panta pirmā daļā minēts: „Pieteikumu par prasības nodrošināšanu tiesa vai tiesnesis izlemj ne vēlāk kā nākamajā dienā pēc lietas ierosināšanas, iepriekš nepaziņojot atbildētājam un citiem lietas dalībniekiem. Izlemjot jautājumu par prasības nodrošināšanu, tiesa vai tiesnesis ņem vērā prasības pirmšķietamo (prima facie) formālo juridisko pamatojumu un samērīgumu starp pušu tiesiskajām interesēm.”⁶⁰

Ņemot vērā pastāvošo regulējumu par prasības nodrošināšanu, secināms, ka tas ir ātrs un efektīvs veids, kā nenodrošinātajam kreditoram nodrošināt savu tiesību aizsardzību mantojuma lietās, lai nodrošinātos pret tiesību zaudēšanu gadījumos, kad manta tiek atzīta par bezmantinieka mantu. Tā kā lēmums par prasības nodrošināšanu tiek pieņemts nākamajā dienā pēc lietas ierosināšanas, tad uzaicinājuma termiņš vairs neierobežo nenodrošināto kreditoru. Uzaicinājuma termiņā nenodrošinātajam kreditoram ir tikai jāpaspēj pieteikt kreditora pretenzija zvērinātam notāram, kurš ved mantojuma lietu, bet nav jāiegūst tiesas nolēmumus, kas pamato šo pretenziju. Tipiskā situācija bezmantinieka mantas gadījumā ir tāda, ka pēc mantojuma atstājēja nāves, mantojumā ietilpst dzīvokļa īpašums. Līdz ar to nenodrošinātais kreditors var prasīt tiesai nodrošināt prasību, reģistrējot ķīlas atzīmi uz mantojuma atstājēja nekustamo īpašumu. Šādā situācijā nav nozīmes, vai ir uzsākta

⁵⁸ Civilprocesa likums: LR likums. "Latvijas Vēstnesis", Nr.326/330 (1387/1391), 03.11.1998.

⁵⁹ Turpat

⁶⁰ Turpat

mantojuma lieta un kad tiks izskatīta prasība pret mantojuma masu un vai tā vispār tiks izskatīta, jo nenodrošinātais kreditors automātiski būs kļuvis par nodrošināto. Pabeidzot mantojuma lietu un sastādot aktu par mantojuma lietas izbeigšanu, zvērinātam notāram būs jānorāda aktā arī šī kreditora kreditora pretenzija saskaņā ar Notariāta likuma 306. panta 2. daļas 6. punktu, jo pretenzijas atbildīs Civillikuma 416. panta 2. daļa noteiktajam – būs nostiprināta ar hipotēku uz nekustamo īpašumu. Savukārt zvērinātam tiesu izpildītājam atsavinot bezmantinieka mantu būs jāapmierina šī kreditora pretenzija tā paša iemesla dēļ – tā atbilst Civillikuma 416. panta 2. daļā noteiktajam. Protams, kreditoram prasība pret mantojumu tomēr būs jāceļ un jāuztur, lai tiesa saskaņā ar Civilprocesa likuma 140. panta 6. un 7. daļas noteikumiem neatceltu prasības nodrošinājumu. Ņemot vērā minēto, jāsecina, ka gadījumos, kad mantojuma atstājēja mantojuma masā ietilpst nekustamais īpašums, šādā veidā kreditors var efektīvi nodrošināt savu tiesību aizsardzību. Citādi ir, ja mantojuma atstājēja mantojuma masā nav nekustama īpašuma, uz kuru varētu reģistrēt ķīlas atzīmi.

Sarežģītas situācija veidotos, ja mantojuma atstājēja mantojuma masā nav nekustamā īpašuma, bet ir, piemēram, naudas līdzekļi kredītiestādē. Nenodrošinātais kreditors, uzzinot par mantojuma atstājēja nāvi, ceļ prasību tiesā pret mantojuma masu, lūdz tiesai nodrošināt prasību, tiesa pieteikumu apmierina, apķīlājot mantojuma atstājēja naudas līdzekļus kredītiestādē. Paralēli tiek ierosināta mantojuma lieta. Ja mantojuma lieta tiek pabeigta pirms lietas izskatīšanas tiesā un mantojums tiek atzīts par bezmantinieka mantu, zvērinātam notāram saskaņā ar Notariāta likuma 306. panta 2. daļas 6. punktu nav jānorāda šī kreditora pretenzija aktā par mantojuma lietas izbeigšanu, jo tā pēc Civillikuma 416. panta 2. daļas nosacījumiem nav nodrošināta ar komercķīlu, hipotēku vai spēkā stājušos tiesas nolēmumu, tādējādi tā tiek dzēsta. Pēc tam zvērināts tiesu izpildītājs pārņem bezmantinieka mantu saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem Nr.364 „Noteikumi par zvērināta tiesu izpildītāja rīcību ar bezmantinieku mantu”. Taču kā tiesu izpildītājs šajā situācijā varēs izņemt naudas līdzekļus, lai segtu nodrošināto kreditoru (šajā gadījumā – to, kuriem ir spriedums uz mantojuma lietas izbeigšanas brīdi) prasījumus un pārējos līdzekļus ieskaitīt valsts budžetā, ja tie ir apķīlāti par labu kreditoram, kura prasība it kā nav jāapmierina, autoram nav skaidrs. Šādu situāciju praksē noteikti nebūs daudz, taču pašreizējais regulējums neparedz, kā šādas situācijas risināt.

Ir secināms, ka nenodrošinātie kreditori var aizsargāt savas tiesības mantojuma lietās pret gadījumiem, kad mantojums tiek atzīts par bezmantinieka mantu, ceļot prasību tiesā un lūdzot tiesu nodrošināt prasību, vismaz lielākajā daļā gadījumu, kad kreditoru prasības vispār ir iespējams apmierināt, jo mantojuma atstājējam ir piederējusi manta, no kuras tās apmierināt.

Tomēr neatrisināts paliek viens ļoti būtisks apstāklis – kreditors nevar zināt, ka manta ir bezmantinieka manta, kamēr tā nav atzīta par bezmantinieka mantu, pabeidzot mantojuma lietu. Kreditori, kuriem ir pieeja pilsonības un migrācijas lietu reģistriem var tikai izteikt kaut kādas aptuvenas prognozes par lietām, kurās mantojuma atstājēja mantojums varētu tikt atzīts par bezmantinieku mantu, reģistros konstatējot, ka mantojuma atstājējam, piemēram, nav likumisko mantinieku. Tas neizslēdz testamenta un mantojuma līguma esamību. Tāpat arī lietās, kurās mantojuma atstājējam ir mantinieki, tie mantojumu var atraidīt saskaņā ar Civillikuma 689. pantu, tādēļ arī šajos gadījumos kreditors var tikai mēģināt sašaurināt lietu loku, vērtējot mantojuma aktīvu un pasīvu savstarpējo attiecību pēc sev pieejamās informācijas. Tā kā praktiski jebkurā mantojuma lietā mantojums var tikt atzīts par bezmantinieka mantu, nenodrošinātajam kreditoram ir jāceļ prasība pret mantojuma masu visās lietās, kurās ir kādas indikācijas, ka mantojums varētu tikt atzīts par bezmantinieka mantu. Katrā lietā līdz ar to tiek iesaistīta tiesa, zvērināts notārs, bāriņtiesa, zemesgrāmatu nodaļa, tas ir dārgs process gan kreditoram, gan valstij, gan arī mantiniekiem tajās lietās, kurās tie piesakās uz mantojumu, jo to parādsaistības palielinās par tiesāšanās izdevumiem.

Runājot par iespējamo lietu skaitu, autors var tikai izteikt prognozes. SIA „Rīgas namu pārvaldnieks” tikai šobrīd notiek šo lietu apkopošana, bet pēc sākotnējām iekšējām aplēsēm tās ir vairāki simti lietu vairāku miljonu euro vērtībā, kurās dzīvokļa īpašnieks dzīvojamajā mājā, kuru pārvalda SIA „Rīgas namu pārvaldnieks”, ir miris, mantojuma lietas nav uzsāktas un par dzīvokļa īpašuma pārvaldīšanu un saņemtajiem pakalpojumiem krājas parādi. Kopumā Latvijas Republikā 2014. gadā nomira 28 438 fizisku personu⁶¹, lielai daļai no tām varēja būt kādas nenokārtotas saistības, bez tam vienai personai potenciāli esošo nenodrošināto kreditoru skaits nav nekādā veidā ierobežots, tie var būt daži un tie var būt daži desmiti, un katram no kreditoriem ir jāceļ tiesā prasība pret mantojuma masu un jālūdz prasības nodrošinājums. Līdz ar to var droši apgalvot, ka varētu runāt par vairākiem tūkstošiem prasību gadā. Protams, ne visi kreditori cels prasības tiesā, jo mantojuma atstājēja parādsaistības bieži viens būs pārāk mazas, lai kreditors tērētu resursus tiesvedībai, tomēr jāņem vērā, ka ja šie parādi tiek norakstīti, tad tas agrāk vai vēlāk atsauksies uz būtībā visu pakalpojumu cenām un līdz ar to arī pieejamību sabiedrībai. Šobrīd vēl nav novērojams liels tiesvedību skaits pret mantojuma masām, bet autora ieskatā tas ir tādēļ, ka daudzi pakalpojumu sniedzēji tikai tagad sāk apzināties jaunā regulējuma būtību.

⁶¹ Centrālās statistikas datu pārvaldes datu bāzes. Pieejams:

http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/Sociala/Sociala_isterm_iedz/IE0010m.px/table/tableViewLayout1/?rxid=7ee5bb2b-7c93-4ccb-8a34-1aa4ade09cc3 [skatīts 2015. gada 20. aprīlī]

Autora ieskatā tomēr tiesvedībām būtu jānotiek tikai tajās lietās, kurās mantojuma atstājēja mantojums ir atzīts par bezmantinieka mantu. Tas taupītu valsts, kreditoru un mantinieku līdzekļus un laiku. To būtu iespējams panākt, ja zvērināti notāri aktos par mantojuma lietas izbeigšanu iekļautu visas termiņā pieteiktās kreditoru pretenzijas, neatkarīgi no tā vai tās ir pamatotas ar hipotēku, komercķīlu, publisku aktu aktu vai spēkā stājušos tiesas lēmumu. Tādā veidā kreditori, konstatējot, ka mantojums ir atzīts par bezmantinieka mantu un piekrīt valstij, varētu pēc tam celt prasību tiesā par parādu atzīšanu un Ministru kabineta noteikumi Nr.364. „Noteikumi par zvērināta tiesu izpildītāja rīcību ar bezmantinieku mantu” jau paredz to, ka kreditori savas saistības ar tiesas nolēmumu pamato pēc mantojuma lietas pabeigšanas, jo izstrādāti rēķinoties ar tādu tiesību normu piemērošanu, kas ievēro kreditoru likumiskās intereses.

4. CITI JAUTĀJUMI

4.1. Nekustamā īpašuma uzturēšanas izmaksas bezmantnieka mantas gadījumā

Dzīvojamo māju pārvaldītājiem ir aktuāls jautājums par to, kas atbild par nekustamā īpašuma uzturēšanu pēc mantojuma atstājēja nāves. Dzīvojamās mājas pārvaldnieks jebkurā gadījumā nodrošina dzīvokļa īpašuma uzturēšanu un pārvaldīšanu nepārtraukti, jo dzīvojamā mājā nevar atslēgt vienam dzīvokļa īpašumam, piemēram, siltumapgādi, nenodarot zaudējumus citiem dzīvokļu īpašniekiem, vai, piemēram, neuzkopt kādu dzīvojamajai mājai pieguļošu teritorijas daļu vai ielas posmu, pamatojoties uz to, ka viena dzīvokļa īpašnieks ir miris. Tādējādi pēc personas nāves dzīvojamās mājās pārvaldnieks vienmēr turpinās kreditēt mantojuma atstājēja atstāto īpašumu. Saistības, kas rodas pēc mantojuma atstājēja nāves, ietilpst mantojuma masā. Ņemot vērā to, ka dzīvojamās mājas pārvaldnieks sākotnēji vienmēr būs nenodrošinātais kreditors, tad gadījumos, kad mantojums tiek atzīts par bezmantnieka mantu, arī šis nenodrošinātais prasījums ir tāds, ko valsts neatzīst saskaņā ar Civillikuma 416. panta 2. daļu un kurš tiek dzēsts, izdodot aktu par mantojuma lietas izbeigšanu. Tas pats attiecas uz parādiem, kas ir veidojušies pirms mantojuma atstājēja nāves, kaut arī būtu absurdi apgalvot, ka nekustamā īpašuma uzturēšanai nav nekādu izmaksu un tādējādi šādi prasījumi ir uzskatāmi par nepamatotiem vai fiktīviem. Tomēr tieši tāda ir reālā situācija, ja mantojumam netiek nozīmēts aizgādnis, tad tiesības uz nekustamā īpašuma uzturēšanu izmaksu segšanu no mantojuma atsavināšanas dzīvojamās mājas pārvaldnieks zaudē.

Jautājums vismaz ir risināts ar to brīdi, kad manta tiek atzīta par bezmantnieka mantu. Tiesu izpildītāja likuma 73. panta 3. daļa nosaka: „Zvērināts tiesu izpildītājs pārņem mantu, kas atzīta par bezmantnieku mantu un ir piekritīga valstij, nodrošina tās pārvaldīšanu, apsardzību un realizāciju, kā arī uz šo mantu pieteikto kreditoru pretenziju apmierināšanu. Kārtību, kādā zvērināts tiesu izpildītājs nodrošina bezmantnieku mantas pārvaldīšanu, apsardzību, novērtēšanu, atsavināšanu, kreditoru pretenziju apmierināšanu, realizācijas ieņēmumu sadalīšanu, tai skaitā zvērināta tiesu izpildītāja un zvērināta notāra izdevumu un amata atlīdzības segšanu, vai to ieskaitīšanu valsts budžetā, kā arī noteic drošības naudas apmēru, nosaka Ministru kabinets. Ministru kabinets noteic tiesu izpildītāja rīcību ar bezmantnieku mantu arī gadījumā, ja bezmantnieku manta netiek atsavināta”⁶² Uz minētā panta daļas pamata ir izdoti Ministru kabineta noteikumi Nr.364. „Noteikumi par zvērināta tiesu izpildītāja rīcību ar bezmantnieku mantu” (turpmāk – Noteikumi). Saskaņā ar

⁶² Tiesu izpildītāju likums: LR likums. "Latvijas Vēstnesis", Nr.165 (2740), 13.11.2002.

Noteikumu 15. pantu zvērināts tiesu izpildītājs nodrošina nekustamā īpašuma, kas atzīts par bezmantinieka mantu, pārvaldīšanu, atstājot to agrākā pārvaldnieka pārvaldīšanā vai ieceļot jaunu pārvaldnieku. Noteikumu 120. punkts nosaka, kā sadalāmi nekustamā īpašuma atsavināšanas laikā gūtie ienākumi. Noteikumu 120.1. punts paredz, ka vispirms tiek segti zvērināta tiesu izpildītāja amata atlīdzība un izdevumi, kas saistīti ar bezmantinieku mantas pārņemšanu, tai skaitā pārvaldīšanas izdevumi. Tātad dzīvojamās mājas pārvaldnieks var rēķināties, ka ar brīdi, kad zemesgrāmatā tiek reģistrēta atzīme, ka konkrētais nekustamais īpašums ir piekritīgs valstij, nekustamā īpašuma pārvaldīšanas izmaksas segs zvērināts tiesu izpildītājs.

Runājot par īpašuma uzturēšanu no mantojuma aklāšanās brīža līdz mantojuma atzīšanai par bezmantinieka mantu, mantojumam pēc pārvaldnieka ierosinājuma var nodibināt aizgādību, to jau autors ir aprakstījis iepriekšējā nodaļā, tādēļ šeit pievērsīsies citam aspektam, kas autora ieskatā ir svarīgs - aizgādņa izdevumu segšana.

Civillikuma 664. pants nosaka, ka aizgādņa izdevumi ir sedzami no mantojuma. Savukārt Civillikuma 666. pants nosaka, ka: „Kad likumīgā spēkā ir stājies tiesas spriedums vai lēmums vai notārs ir izdevis mantojuma apliecību par mantojuma pieprasītāju tiesībām, aizgādība izbeidzas un līdz ar to izbeidzas aizgādņa tiesība rīkoties mantojuma masas vārdā.”

Aizgādnis nodod mantojumu līdz ar galīgo norēķinu (663.p.) atzītiem mantiniekiem pret parakstu un iesniedz to bāriņtiesai, kas pēc paraksta saņemšanas atsvabina aizgādni no viņa pienākumiem.”⁶³ Loģiski būtu, ja aizgādņa izdevumi tiktu segti pirms mantojuma sadales, tomēr ne vienmēr tas ir iespējams. Bezmantinieka mantas gadījumā visbiežākās būs situācijas, kurās pēc mantojuma atstājēja nāves mantojuma masa sastāv no mantojuma atstājējam piederējušā dzīvokļa īpašuma, uz kuru bieži vien būs nostiprināta hipotēka par labu kādam kreditoram. Tādējādi aizgādņa izdevumu segšana nebūs iespējama pirms mantas nodošanas valstij un īpašuma atsavināšanas. Tad rodas jautājums vai zvērināts tiesu izpildītājs šo aizgādņa prasījumu neatzīs par nenodrošināto prasījumu, kurš nav ietverts aktā par mantojuma lietas izbeigšanu, nav pamatots ar komercķīlu, hipotēku, publisku aktu vai spēkā stājušos tiesas nolēmumu, tādējādi saskaņā ar Civillikuma 416. panta 2. daļu valsts šādu prasījumu neatzīst. Ministru kabineta noteikumi Nr.364. „Noteikumi par zvērināta tiesu izpildītāja rīcību ar bezmantinieku mantu” neko nemin par aizgādņa izdevumu segšanu vai to kārtību bezmantinieka mantas gadījumā, tāpat arī Civillikumā un Notariāta likumā nav nekādu norāžu šajā jautājumā. Protams, nav arī skaidrs kā pats aizgādnis sedz izdevumus, kas saistīti ar mantojuma pārvaldīšanu, ja mantojumā neietilpst naudas līdzekļi, no kuriem varētu

⁶³ Civillikums: LR likums. "Valdības Vēstnesis", 42, 22.02.1937.

veikt to tūlītēju apmaksu. Iespējams, mantojuma aizgādānis nesedz īpašuma uzturēšanas izdevumus no saviem līdzekļiem. Tādējādi, ja zvērināts tiesu izpildītājs, kurš pārņem bezmantinieku mantu, pēcāk atsakās segt aizgādņa izdevumus no mantas atsavināšanā gūtajiem līdzekļiem, tad pārvaldieks ir tikai vēltīgi iztērējis laiku un resursus, jo šo izdevumu atgūšana nav iespējama. Jāsecina, ka ikvienā šādā gadījumā kāds no iesaistītajiem nonāk beztiesiskā situācijā, kā tam nevajadzētu būt tiesiskā valstī. Bez minētās problēmas ir arī gadījumi, kuros zvērināts tiesu izpildītājs neatsvina mantu, kas atzīta par bezmantinieka mantu. Noteikumu 12. punkts nosaka: „Ja neviens no kreditoriem nav lūdzis rīkot izsoli vai noteiktajā termiņā nav iemaksājis drošības naudu un valsts šo noteikumu 10. vai 11.punktā noteiktajā termiņā un kārtībā nav izmantojusi savas pirmtiesības uz nekustamo īpašumu, un zvērināts tiesu izpildītājs secina, ka nekustamo īpašumu varētu būt neiespējami pārdot vai pārdošanas izmaksas varētu pārsniegt no pārdošanas iegūstamo naudas summu, zvērināts tiesu izpildītājs piedāvā kreditoriem paturēt nekustamo īpašumu sev par īpašumam noteikto kadastrālo vērtību. [...]”⁶⁴ Savukārt noteikumu 14. punkts nosaka: „Ja divu nedēļu laikā pēc šo noteikumu 12.punktā minētā uzaicinājuma nosūtīšanas neviena no šo noteikumu 12.punktā minētajām personām nepiesakās paturēt nekustamo īpašumu sev vai ja šo noteikumu 12.punktā paredzētajā kārtībā vairāki kreditori vēlas paturēt nekustamo īpašumu sev, bet neviens no tiem neiemaksā zvērināta tiesu izpildītāja depozīta kontā pirkuma nodrošinājuma summu 10 procentu apmērā no īpašumam noteiktās kadastrālās vērtības, kā arī šo noteikumu 8. un 49.punktā minētajos gadījumos zvērināts tiesu izpildītājs ar pieņemšanas un nodošanas aktu nodod nekustamo īpašumu šādai institūcijai: [...]”⁶⁵ Tātad ir gadījumi, kuros no bezmantinieka mantas atsavināšanas netiek gūti nekādi līdzekļi, tā vienkārši tiek nodota kādai no valsts iestādēm saskaņā ar Noteikumu 14. punkta nosacījumiem. Šajos gadījumos netiek apmaksāti nedz zvērināta notāra, nedz arī tiesu izpildītāja izdevumi, noteikumos nekas nav teikts par to, kas notiek ar īpašuma pārvaldīšanas izdevumiem un aizgādņa izdevumiem par mantas pārvaldīšanu mantojuma lietas laikā.

Jāsecina, ka esošais tiesiskais regulējums, kurš skaidri nenosaka kā tiek segti mantojuma aizgādņa izdevumiem bezmantinieka mantas gadījumā, var radīt daudz domstarpības, kas būtu jārisina tiesā. Ja esošās tiesību normas arī attiecībā pret mantojuma aizgādņiem tiks piemērotas tāpat, kā tās tiek piemērotas pret nenodrošinātajiem kreditoriem, tas var nostādīt aizgādņus beztiesiskā situācijā, kurā mantojuma aizgādņi būtu kreditējuši mantu un tās ieguvējs būtu atbrīvots no šo saistību segšanas, kaut arī manta būtu uzturēta

⁶⁴ Ministru kabineta noteikumi Nr.364 „Noteikumi par zvērināta tiesu izpildītāja rīcību ar bezmantinieku mantu”, „Latvijas Vēstnesis”, Nr. 141 (4947), 23.07.2013.

⁶⁵ Turpat

mantas ieguvēja interesēs. Autora ieskatā tiesiskajam regulējumam nevajadzētu pieļaut situācijas, kurās aizgādņa izdevumi netiek segti, jo aizgādnis ir rūpējies par mantas saglabāšanu un uzturēšanu, kura procesa beigās nonāk kādas personas īpašumā. Bezmantnieka mantas gadījumā, ja manta netiek atsavināta, attiecīgajai valsts iestādei, kura saņem šo mantu, būtu jāsedz aizgādņa izdevumi. Un gadījumos, kad manta tiek atsavināta, būtu jānosaka, ka aizgādņa izdevumi tiek segti vienā kārtā ar zvērināta tiesu izpildītāja izdevumiem, pirms tiek apmierinātas kreditoru pretenzijas. Lai nerastos domstarpības par aizgādņa izdevumu segšanas kārtību, kas attiecīgi tiktu risinātas tiesā, autora ieskatā Noteikumos būtu jānosaka kārtība, kādā tiek segti aizgādņa izdevumi, ja izdevumus nav iespējams segt pirms mantas nodošanas zvērinātam tiesu izpildītājam.

4.2. Grozījumu ietekme uz sabiedrību

Autoraprāt, ir trīs būtiski aspekti kā Grozījumi ilgtermiņā ietekmēs sabiedrību.

1. Liels tiesvedību skaita pieaugums prasībās pret mantojumu. Ņemot vērā esošo situāciju, nenodrošinātie kreditori būs spiesti celt prasības pret mantojumu un lūgt prasības nodrošinājumu lielā skaitā mantojuma lietu, kurās būs kādas indikācijas, ka mantojuma atstājēja manta varētu tikt atzīta par bezmantinieku mantu. Šādu prasību izskatīšana un to nodrošināšana iesaista tiesas, zvērinātus notārus, bāriņtiesas, zvērinātus tiesu izpildītājus. Tas prasīs resursus gan valstij, kas uztur šo iestāžu darbību, gan kreditoriem, gan arī mantiniekiem, jo lietās, kurās mantinieki tomēr pieteiksies uz mantojumu, jau būs uzsāktas tiesvedības un mantiniekiem būs jāsedz tiesas izdevumi. Autora ieskatā tiesvedībām vajadzētu notikt tikai tajās lietās, kur mantojums tiek atzīts par bezmantinieka mantu, tomēr kreditoriem to nav iespējams noteikt pirms mantojuma lietas pabeigšanas, tādēļ visos gadījumos, kur kreditora pretenzijas apmērs būs pieteikoši liels, lai būtu vērts vērsties tiesā, kreditori vērsīsies tiesā.
2. Plaša spektra pakalpojumu cenu pieaugums. Tā kā esošajā situācijā visiem pakalpojuma sniedzējiem ir jāreķinās ar izmaksu pieaugumu, ceļot prasības pret mantojuma masām lielā skaitā lietu un norakstot saistības, kas ir par mazu, lai par tām celtu prasību tiesā, ir jāreķinās, ka ilgtermiņā pieaugs dažādu pakalpojumu izmaksas, dzīvojamo māju pārvaldīšana, telefona sakari, īstermiņa aizdevumi, u.c. Šis pieaugums nebūs liels, jo bezmantinieka mantas gadījumu skaits nav liels, tomēr tas varētu būt mazāks, ja nebūtu jānotiek liekām tiesvedībām.

3. Vecāka gadagājuma cilvēku daļēja izstumšana no saimnieciskās aprites. Tā kā bezmantnieka mantas gadījumā ir sarežģīti un dārgi kreditoram atgūt parādus, autors paredz, ka dažādi pakalpojuma sniedzēji nevēlēsies sniegt pakalpojumus vecāka gadagājuma cilvēkiem. Dzīvojamo māju pārvaldnieki ātrāk cels prasības tiesā, ja vecāka gadagājuma cilvēkiem veidosies parāds par dzīvokļa īpašuma pārvaldīšanu un uzturēšanu, ar mērķi lai šo īpašumu zvērināts tiesu izpildītājs pārdotu, un nebūtu jānodarbojas ar aizgādnības nodibināšanu mantojumam, prasības nodrošināšanu, tiesāšanos pret mantojuma masu. Savukārt šiem cilvēkiem būs grūtāk iegūt aizdevumu, lai, piemēram, segtu dažu mēnešu parādu par pārvaldīšanu un saņemtajiem pakalpojumiem.

Grozījumu Civillikuma Mantojuma tiesību daļā un ar to saistītajos normatīvajos aktos mērķis bija sakārtot bezmantnieka mantas regulējumu un veicināt kreditoru prasījumu apmierināšanu, kā tas ir norādīts likumprojekta anotācijā.⁶⁶ Grozījumu pieņemšana realitātē ir veicinājusi kreditoru pretenziju neapmierināšanu, nevis apmierināšanu. Anotācijā nav norādīts neviens no šajā nodaļā minētajiem apstākļiem par to, kā Grozījumi ietekmēs sabiedrību. Kā aprakstīts iepriekš, autora ieskatā Grozījumu mērķis nebija kreditoru tiesību ierobežošana, pakalpojumu sadārdzināšana un tiesu noslodzes palielināšana. Rezultāts ir tāds Grozījumu piemērošanas un interpretācijas dēļ. Ja Grozījumi tiktu piemēroti pēc to mērķa un jēgas, tad nenodrošinātajiem kreditoriem nebūtu problēmu realizēt savas pretenzijas uz mantojuma atstājēja mantu gadījumos, kad tā atzīta par bezmantnieku mantu. Autora ieskatā tiesas ir izvēlējušās par labu esošajai tiesību normu interpretācijai ar domu, ka nenodrošinātie kreditori vienkārši norakstīs savas prasības zaudējumos bezmantnieka mantas gadījumā, tādējādi tiesām būs jāizskata mazāks lietu skaits. Tomēr autora ieskatā ilgtermiņā prasību skaits, kuras būs jāizskata tiesām, būs lielāks, jo tiks celtas prasības pret mantojuma masu arī lietās, kurās būs tikai risks, ka mantojums tiks atzīts par bezmantnieka mantu, kā arī tiesām būs jālemj par prasības nodrošināšanu un jārisina aizgādnības nodibināšanas mantojumam jautājums.

⁶⁶ Likumprojekta „Grozījumi Civillikumā” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija). Pieejams: <http://titania.saeima.lv/LIVS11/saeimalivs11.nsf/0/DE95D75082A1C554C2257960004BAE7A?OpenDocument> [skatīts 2015. gada 20. aprīlī]

KOPSAVILKUMS

Pētījuma rezultātā autors izvirza aizstāvēšanai šādas tēzes:

1. Civillikuma 416. panta otrās daļas grozījumu mērķis bija noteikt, ka tiesai ir jānovērtē nenodrošināto kreditoru pretenziju pamatotība bezmantinieku mantas gadījumā, jo mantojuma lietās zvērināti notāri nevērtē pretenziju pamatotības pārbaudi un to nedara arī zvērināti tiesu izpildītāji, pārņemot bezmantinieka mantu un apmierinot kreditoru prasījumus uz to. Tomēr minēto grozījumu piemērošana būtiski ierobežo nenodrošināta kreditora iespējas realizēt savas pretenzijas uz bezmantinieka mantu.
2. Tāpēc kreditoru pretenziju pamatotības vērtēšanu efektīvāk būtu nodot zvērinātu notāru pārziņā, tāpat kā maksātnespējas procesos kreditoru prasījumu pamatotību izvērtē maksātnespējas administratori. Mērķi tiktu sasniegti, fiktīvas un nepamatotas pretenzijas netiktu apmierinātas. Autors piedāvā papildināt Notariāta likuma 306. pantu ar 8. daļu šādā redakcijā: “Pirms akta par mantojuma lietas izbeigšanu gatavošanas, zvērināts notārs veic kreditoru pretenziju pamatotības pārbaudi, pēc pārbaudes pieņem pamatotu lēmumu par kreditora pretenzijas atzīšanu, daļēju atzīšanu vai neatzīšanu. Par lēmumu tiek informēts kreditors.”
3. Ja likumdevējs nevar ieviest šādu risinājumu, tad autors rosina Notariāta likuma 306. panta 2. daļas 6. punktā noteikt: “Notariālajā aktā par mantojuma lietas izbeigšanu ir norādāmas visas termiņā pieteiktās kreditora pretenzijas”. Tas nepieciešams tādēļ, ka nenodrošinātajam kreditoram mantojuma lietas vešanas laikā visbiežāk nav un nebūs iespējams iegūt tiesas spriedumu, kas atzīst kreditora saistības pamatojumu. Tādējādi arī tiesvedības tiktu uzsāktas tikai par kreditora pretenziju pamatotību gadījumos, kad mantojums ir atzīts par bezmantinieka mantu.
4. Juridiska fakta konstatēšana, ko likumdevējs ir paredzējis kā veidu kā nenodrošinātajam kreditoram iegūt pretenziju apstiprinošu tiesas nolēmumu bezmantinieka mantas gadījumā, praksē darbojas reti. Tādēļ autors rosina Civilprocesa likumā skaidri reglamentēt kārtību kādā tiek konstatēti juridiski fakti par parāda esamību uz mantojumu.
5. Nenodrošinātais kreditors nevar zināt, kuros gadījumos mantojums tiks atzīts par bezmantnieka mantu, tādēļ ir spiests rīkoties savu tiesību aizsardzībai arī lietās, kurās mantojumam būs mantinieki. Tādējādi, ja spēkā esošais tiesiskais regulējums turpinās pastāvēt, tiesām būs jāskata liels skaits prasību pret mantojumu un pieteikumu par prasības nodrošināšanu, kas būtībā nebūtu nepieciešams, jo uz mantojumu pieteiksies mantinieki.

6. Civillikumā un Ministru kabineta noteikumos "Noteikumi par zvērināta tiesu izpildītāja rīcību ar bezmantinieku mantu" ir nepieciešams noteikt skaidru kārtību, kādā tiek segti mantojuma aizgādņa izdevumi bezmantinieka mantas gadījumā, nepieļaujot situāciju veidošanos, ka mantojuma aizgādņa izdevumi tiek atzīti par nenodrošināta kreditora pretenziju saskaņā ar Civilprocesa likuma 416. panta 2. daļu, kā arī noteikt šo izdevumu segšanu situācijās, kurās manta netiek atsavināta.

IZMANTOTĀS LITERATŪRAS UN AVOTU SARAKSTS

Literatūra

Vucēne L. Ko darīt, ja mantai nav mantinieku? Pieejams:

http://www.fm.gov.lv/lv/aktualitates/jaunumi/fm_ekspertu_viedokli/47433-ko-darit-ja-mantai-nav-mantinieku [aplūkots 2015. gada 18. aprīlī]

Likumprojekta „Grozījuma Civillikumā” anotācija. Pieejams:

<http://titania.saeima.lv/LIVS11/saeimalivs11.nsf/0/DE95D75082A1C554C2257960004BAE7A?OpenDocument> [skatīts 18.04.2015.]

Informatīvais ziņojums par bezmantinieka mantu un rīcība ar to kreditoru prasījumu apmierināšanai. Pieejams: <http://www.mk.gov.lv> [skatīts 2015. gada 18. aprīlī]

Likumprojekts „Grozījumi Notariāta likumā”. Pieejams:

<http://titania.saeima.lv/LIVS11/saeimalivs11.nsf/0/8861D00072C9EAA9C2257960004BF8C7?OpenDocument> [skatīts 2015. gada 18. aprīlī]

Par paveikto un plānoto [b.a.]. Pieejams:

http://www.rnpārvaldnieks.lv/lv/jaunumi/par_paveikto_un_planoto [skatīts 05.05.2015.].

Zīle K. Mantojuma procesa regulējums un kreditoru prasību apmierināšana, dienas bizness.

Pieejams: <http://www.db.lv/laikraksta-arhivs/saldo/mantojuma-procesa-regulejums-un-kreditoru-prasibu-apmierinasana-407860> [skatīts 2015. gada 19. aprīlī]

Auniņš A. Nenodrošināto kreditoru problemātika bezmantinieka mantas gadījumā. Pieejams:

<http://www.juristavards.lv/doc/265226-bnenodrosinato-kreditoru-problematikab-bezmantinieka-mantas-gadijuma/> [skatīts 2015. gada 19. aprīlī]

Auniņš A. Nenodrošināto kreditoru problemātika bezmantinieka mantas gadījumā-

turpinājums seko. Pieejams: <http://www.juristavards.lv/mikrofons/48-nenodrosinato-kreditoru-problematika-bezmantinieka-mantas-gadijuma-turpinajums-seko/> [skatīts 2015. gada 19. aprīlī]

Pērn tiesās samazinājies vidējais lietu izskatīšanas laiks, žurnāla „Jurista vārds” portāls,

pieejams: <http://www.juristavards.lv/zinas/264635-pern-tiesas-samazinajies-videjais-lietu-izskatisanas-laiks/> [skatīts 2015. gada 19. aprīlī]

Centrālās statistikas datu pārvaldes datu bāzes. Pieejams:

http://data.csb.gov.lv/pxweb/lv/Sociala/Sociala_istern_iedz/IE0010m.px/table/tableViewLayout1/?rxid=7ee5bb2b-7c93-4ccb-8a34-1aa4ade09cc3 [skatīts 2015. gada 20. aprīlī]

Normatīvie akti

Civillikums. Otrā daļa. Mantojuma tiesības: LR likums: "Valdības Vēstnesis", 1937. gada 22. februāris, Nr.42.

Grozījumi Civillikumā: LR likums. Latvijas Vēstnesis, 2013. gada 30. janvāris, Nr.21 (4827).

Grozījumi Notariāta likumā: LR likums. Latvijas Vēstnesis, 2002. gada 13. novembris, Nr.165 (2740).

Notariāta likums: LR likums. Latvijas Vēstnesis, 1993. gada 9. jūlijs Nr.48.

Tiesu izpildītāju likums: LR likums. Latvijas Vēstnesis, 2002. gada 13. novembris, Nr.165 (2740).

Ministru kabineta noteikumi Nr.364 „Noteikumi par zvērināta tiesu izpildītāja rīcību ar bezmantinieku mantu”, Latvijas Vēstnesis, 2013. gada 23. jūlijs Nr. 141 (4947).

Maksātnespējas likums: LR likums. Latvijas Vēstnesis, 2010. gada 6. augusts, Nr.124 (4316).

Ministru kabineta noteikumi Nr.618 „Noteikumi par mantojuma reģistra un mantojuma lietu vešanu” Latvijas Vēstnesis, 2008. gada 22. augusts, Nr.130 (3914).

Civilprocesa likums: LR likums. Latvijas Vēstnesis, 1998. gada 3. novembris Nr.326/330 (1387/1391).

Ministru kabineta noteikumi Nr.737 „Noteikumi par zvērinātu notāru atlīdzības taksēm un to noteikšanas kārtību” Latvijas Vēstnesis, 2013. gada 6. septembris, Nr.174 (4980).

Juridiskās prakses materiāli

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2011. gada 20. janvāra lēmums lietā SKA-275/2011. Pieejams:

<http://at.gov.lv/files/uploads/files/archive/department3/2011/275.pdf> [skatīts 05.05.2015.]

Zemgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2014. gada 14. janvāra spriedums lietā Nr.C06078213. Pieejams: http://www.uzzina.lv/vuzn.php?vuzn_id=104252 [skatīts 11.05.2015.]

Rīgas apgabaltiesas 2014. gada 26. maija spriedums lietā Nr.C04156514. Nav publicēts.

Rīgā, 2014. gada 19. oktobrī
Nr. LEX - 1218/2014

Zv. notārei Ingai Kalniškānei
Elizabetes iela 51-5, Rīga, LV-1011

Par mantojuma atklāšanās izsludināšanu

Ar LR Uzņēmumu reģistra valsts notāres R.Ritenbergas-Balodes 2010. gada 29. decembra lēmumu reģistrēta Rīgas pašvaldības SIA „Kurzemes namu apsaimniekotājs” reorganizācija, nosakot, ka Rīgas pašvaldības SIA „Kurzemes namu apsaimniekotājs” saistību un tiesību pārņēmēja ir SIA „Rīgas namu pārvaldnieks” (pielikums Nr.1 un Nr.2).

SIA „Rīgas namu pārvaldnieks” (turpmāk tekstā- Kredits), kā Rīgas pašvaldības SIA „Kurzemes namu apsaimniekotājs” saistību un tiesību pārņēmēja, saskaņā ar 2003. gada 29. decembra nekustamo īpašumu apsaimniekošanas pilnvarojuma līgumu Nr. DI-03-688-Iī (pielikums Nr.3), kā arī 2011. gada 5. jūlija dzīvojamo māju pārvaldīšanas līgumu Nr. RD-11-910-Iī apsaimnieko dzīvojamo māju Rīgā, Dzirciema ielā 97 (pielikums Nr.4).

Pamatojoties uz ierakstu Rīgas pilsētas zemesgrāmatu nodaļas nodalījumā Nr. 17741 34, mirušajam _____ personas kods _____, no 2001. gada 8. janvāra reģistrētas īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu, kas atrodas **Rīgā, Dzirciema ielā** _____ (turpmāk tekstā - Dzīvoklis) (pielikums Nr. 5).

Saskaņā ar likuma "Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 50. panta septīto daļu „pašvaldības pienākums ir pārvaldīt un apsaimniekot dzīvojamo māju līdz tās pārvaldīšanas tiesību nodošanai dzīvokļu īpašnieku sabiedrībai vai ar dzīvokļu īpašnieku savstarpēju līgumu pilnvarotai personai”.

Dzīvojamās mājas Rīgā, Dzirciema ielā 97 (turpmāk – Māja) dzīvokļu īpašnieki nav pārņēmuši pārvaldīšanas tiesības, kā arī nav pilnvarājuši citu personu pārvaldīt un apsaimniekot Māju. No minētā izriet, ka Rīgas pilsētas pašvaldības pienākums ir apsaimniekot un uzturēt Māju.

Likuma “Par dzīvokļa īpašumu” (spēkā līdz 31.12.2010.) 8. panta pirmā daļa noteica, ka visu dzīvokļu īpašnieku pienākums ir piedalīties daudzdzīvokļu mājas kopīpašumā esošās daļas pārvaldīšanā un apsaimniekošanā. Savukārt, minētā likuma 12. panta pirmā daļa paredzēja, ka dzīvokļa īpašnieks atbilstoši viņa īpašumā esošajam kopīpašuma domājamās daļas apmēram sedz uz dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašnieku kopsapulces lēmuma pamata noteiktos izdevumus, kas nepieciešami dzīvojamās mājas obligāti veicamo pārvaldīšanas darbību nodrošināšanai, kā arī dzīvokļu īpašnieku kopsapulces noteikto atlīdzību pārvaldniekam par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu, ja šāda atlīdzība paredzēta dzīvojamās mājas pārvaldīšanas līgumā, bet panta ceturrtā daļa nosaka, ka dzīvokļa īpašnieks norēķinās par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu.

Dzīvokļa īpašuma likuma 10. panta pirmā daļa nosaka, ka dzīvokļa īpašnieka pienākums ir piedalīties dzīvojamās mājas pārvaldīšanā. Savukārt, minētā panta trešā daļa paredz, ka dzīvokļa īpašnieka pienākums ir norēķināties par saņemtajiem pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu (piemēram, apkure, aukstais ūdens, kanalizācija, sadzīves atkritumu izvešana).

MK noteikumi Nr.135 "Kārtība, kādā nosakāma maksa par dzīvojamās mājas uzturēšanu un apsaimniekošanu" (spēkā līdz 27.03.2008.)

Mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksa tiek noteikta pamatojoties uz MK noteikumiem Nr. 1014 „Kārtība, kādā aprēķināma maksa par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu”.

Savukārt norēķināšanās par saņemtajiem pakalpojumiem tiek noteikta pamatojoties uz MK noteikumiem Nr. 1013 „Kārtība, kādā dzīvokļa īpašnieks daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā norēķinās par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu”.

Tā kā Kreditors nav saņēmis savlaicīgas rēķinu apmaksas par sniegtajiem pakalpojumiem, tad ir izveidojies parāds par periodu no 2004. gada 1. aprīļa līdz 2014. gada 1. septembrim par dzīvojamās mājas apsaimniekošanu, uzturēšanu un saņemtajiem komunālajiem pakalpojumiem 13'718,35 EUR apmērā (pielikums Nr.7), kā arī likumiskie procenti par laika periodu no 2012. gada 3. novembra līdz 2014. gada 1. septembrim 1'250,85 EUR (pielikums Nr.8), kopā 14'969,20 EUR.

personas kods _____, miris 2001. gada 15. jūnijā, bet mantojuma lieta nav uzsākta, līdz ar to nevienai personai nav apstiprinātas mantojuma tiesības uz Dzīvokli. Līdz ar to nepieciešams izsludināt mirušā _____ mantojuma atklāšanos un aicināt likumiskos mantiniekus izteikt gribu par mantojuma pieņemšanu.

Notariāta likuma 294. pants paredz, ka arī mirušās personas kreditori var lūgt izsludināt mantojuma atklāšanos. SIA „Rīgas namu pārvaldnieks” ir mirušās _____ kreditors. Proti, dzīvokļa īpašnieks nebija pilnā apmērā norēķinājies par dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas izdevumiem, kā arī saņemtajiem komunālajiem pakalpojumiem.

Ievērojot iepriekš minētos faktiskos apstākļus un minētās tiesību normas, kā arī pamatojoties uz Dzīvokļa īpašuma likuma 10. pantu, likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju” 50. pantu, LR Civillikuma 1587. pantu, kā arī Notariāta likuma 294. pantu,

Lūdzam:

1. Izsludināt mantojuma atklāšanos uz mirušā _____, personas kods _____ mantu.
2. Pieņemt un apmierināt „Rīgas namu pārvaldnieks”, reģistrācijas numurs 40103362321, kreditora prasījumu par parādu par dzīvojamās ēkas uzturēšanas un apsaimniekošanas izdevumiem un saņemtajiem pakalpojumiem par periodu no 2004. gada 1. aprīļa līdz 2014. gada 1. septembrim 13'718,35 EUR (trīspadsmit tūkstoši septiņi simti astoņpadsmit euro un 35 centi) apmērā, pārskaitot līdzekļus uz vienu no norādītajiem norēķinu kontiem.
3. Pieņemt un apmierināt „Rīgas namu pārvaldnieks”, reģistrācijas numurs 40103362321, kreditora prasījumu par likumiskos procentus par periodu no 2012. gada 3. novembra līdz 2014. gada 1. septembrim 1'250,85 EUR (tūkstošs divi simti piecdesmit euro un 85 cents) apmērā, pārskaitot līdzekļus uz vienu no norādītajiem norēķinu kontiem:
 - a. LV98 HABA 0551 0307 3483 7 - SWEDBANK AS;
 - b. LV83 PARX 0013 0443 8001 9 – Citadele banka AS;
 - c. LV65 UNLA 0050 0171 8682 0 – SEB banka AS;
 - d. LV63 RIKO 0002 0131 9759 6 - DnB banka AS;
 - e. LV57 NDEA 0000 0830 6955 0 - Nordea Bank Finland Plc Latvijas fil. AS.

Pielikumā:

- 1) 2012. gada 25. janvāra LR Uzņēmumu reģistra izziņa Nr. 7-3-11990 (apliecināta kopija uz divām lapas pusēm);
- 2) Komersanta reģistrācijas apliecība (apliecināta kopija uz vienas lapas puses);
- 3) 2003. gada 29. decembra nekustamo īpašumu apsaimniekošanas pilnvarojuma līgums Nr. DI-03-688-lī un Pielikums Nr. 1 (caursūta un apliecināta kopija uz astoņām lapas pusēm);
- 4) 2011. gada 5. jūlija dzīvojamo māju pārvaldīšanas līgums Nr. RD-11-910-lī un Pielikums Nr. 1 (caursūta un apliecināta kopija uz 13 lapas pusēm);
- 5) Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījums Nr. Nr. 17741 34 (izdruka uz divām lapas pusēm);
- 6) Rēķins Nr. 12123254/14081 uz vienas lapas puses;
- 7) Izdruka par maksājumiem uz septiņām lapas pusēm;
- 8) Likumisko procentu aprēķins uz vienas lapas puses;
- 9) PMLP Iedzīvotāju reģistra vēstule Nr. 24/14-23/7267 uz viena lapaspuses.

SIA „Rīgas namu pārvaldnieks”
pilnvarotā persona

Igors Zaicevs

Tālr.67437196
Info@lexinterpretis.lv

SIA „RĪGAS NAMU PĀRVALDNIKS”

2.pielikums

Vienotais reģistrācijas Nr.40103362321, Mārtiņa iela 7, Rīga, LV-1048
tālrunis 67105910, vienotais informatīvais tālrunis 8900
e-pasts: mparvaldnieks@rnpardvaldnieks.lv, www.rnpardvaldnieks.lv

Rīgā

00-01-2015

Nr. 7.3-1/973

Zvērinātam notāram

Līgai Eglītei

Skanstes iela 12, Rīga, LV-1013

Mantojuma atstājējas
personas koc

Kreditora SIA „Rīgas namu pārvaldnieks”

reģ.Nr.40103362321

Mārtiņa iela 7, Rīga, LV-1048

KREDITORA PRETENZIJA

Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis” 2014. gada 15. oktobrī ievietots sludinājums par mantojuma atklāšanos. Mantojuma atstājēja personas kods ... Miršanas datums 25.09.2013., mantojuma lietu ved zvērināta notāre Līga Eglīte. Kreditora pretenziju pieteikšanās termiņš ir 3 mēneši.

SIA “Rīgas namu pārvaldnieks” (turpmāk – Kreditors) piesaka kreditora pretenziju par summu **EUR 8794.91 (astoņi tūkstoši septiņi simti deviņdesmit četri euro un 91 cents).**

Daudzdzīvokļu māja Rīgā, Ziemeļu ielā 20, ir Rīgas pašvaldības valdījumā, kas saskaņā ar 05.07.2011. Dzīvojamo māju pārvaldīšanas līgumu Nr.RD-11-910-I (1.pielikums) nodota SIA “Rīgas namu pārvaldnieks”, reģ.Nr.40103362321, pirms 29.12.2010. reorganizācijas (2.pielikums) Rīgas pašvaldības sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Sarkandaugava”, reģ.Nr.40003425705 (turpmāk - Kreditors) pārvaldīšanā.

Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr. ... Mantojuma atstājējai, pamatojoties uz 23.10.2006. mantojuma apliecību 01.11.2006. nostiprinātas īpašuma tiesības uz dzīvokļa īpašumu 1, kopīpašuma 402/47988 domājamo daļu no daudzdzīvokļu mājas Ziemeļu ielā 20, Rīgā, kadastra numurs ... (turpmāk – Dzīvoklis) (3.pielikums).

02.01.2009. Mantojuma atstājēja ar Kreditoru noslēdza Dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas līgumu Nr.2 (turpmāk - Līgums), (4.pielikums). Saskaņā ar Līguma 1.punktu Kreditors apņēmas uzturēt un apsaimniekot dzīvojamo māju, kā arī ar dzīvojamo māju funkcionāli saistītās ēkas un būves un mājai piesaistīto zemes gabalu, savukārt Mantojuma atstājēja apņēmas apmaksāt Kreditoram visus izdevumus, kas ar to saistīti proporcionāli viņas īpašumā esošā dzīvokļa kopējai platībai, kā arī maksu par pakalpojumiem, ko Mantojuma atstājēja saņem. Līguma 3. punkts detalizēti reglamentē maksājumu veikšanas kārtību. Līguma 3.5. apakšpunkts nosaka: maksājumu kavējuma gadījumā par katru nokavēto dienu Mantojuma atstājēja maksā līgumsodu 0,3% apmērā no kopējās parāda summas.

Saskaņā ar Civillikuma 1402.pantu *saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.* Proti, Mantojuma atstājējas pienākums norēķināties ar Prasītāju izriet ne tikai no Līguma, bet arī no šādām tiesību normām:

SONĒMIS 03.04.2015.

3.pielikums

Rīgas apgabaltiesa
Zvērināts notārs LĪGA EGLĪTE
Iereģistrēts aktu un apliecinājumu reģistrā ar Nr. 2127

NOTARIĀLAIS AKTS PAR MANTOJUMA LIETAS IZBEIGŠANU

2015. /divi tūkstoši piecpadsmitā/ gada 4. /ceturtajā/ martā, es, zvērināta notāre Līga Eglīte, savā prakses vietā, Rīgā, Skanstes ielā 12, ar šo izbeidzu lietvedību 2013.gada 25.septembrī mirušās personas kods, kuras pēdējā pastāvīgā dzīvesvieta bija Ziemeļu iela 20-2, Rīga, mantojuma lietā.

Iesniegumu par izsludināšanu 2014.gada 8.augustā iesniedza kreditors AS DNB banka, vienotais reģistrācijas Nr.40003024725, kura prasījums pret atstāto mantojumu sastāda 7'711,55 EUR (septiņi tūkstoši septiņi simti vienpadsmit euro, 55 centi).

Mantojuma lietā ir ziņas par šādu mantojuma sastāvu: nekustamais īpašums Ziemeļu iela Rīga, kadastra Nr., īpašuma tiesības nostiprinātas Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījumā Nr. ---

2014.gada 15.oktobra Latvijas Republikas oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” laidienā Nr.204 tika publicēts paziņojums par mantojuma lietas uzsākšanu, ar pieteikšanās termiņu 3 (trīs) mēneši. --

Atsaucoties uz minēto paziņojumu saņemti sekojoši kreditoru prasījumi:

- 1) 2014.gada 5.augustā saņemts AS DNB banka, vienotais reģistrācijas Nr.40003024725, Kreditora prasījums par 7'711,55 EUR (septiņi tūkstoši septiņi simti vienpadsmit euro, 55 centi);---
- 2) 2014.gada 2.decembrī saņemts Rīgas domes pašvaldības ieņēmumu pārvaldes, reģistrācijas Nr.90001999188, Kreditora prasījums par 162,35 EUR (viens simts sešdesmit divi euro, 35 centi).-----

Termiņā nepieteiktās kreditora pretenzijas ir dzēstas atbilstoši Civillikuma 705.pantam. Izsludinātajā termiņā mantinieki nav pieteikušies. Mantojamā manta atzīstama par bezmantinieka mantu un saskaņā ar Civillikuma 416.pantu piekrīt valstij.

Mantojuma lieta Nr. 74/133071/2014

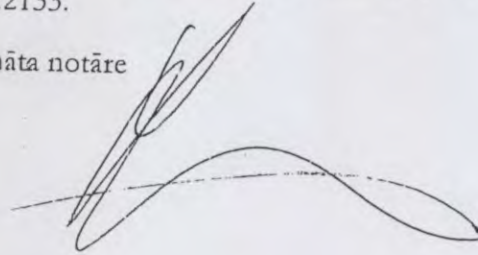
Atlīdzības veids	Summa EUR
Amata atlīdzība	31,30
Amata atlīdzība par datu pārbaudi un ar to saistītie izdevumi: - VVDZG par 1 īpašumu;	7,12
Kancelejas nodeva par atzīmes ierakstīšanu zemesgrāmatā par 1 īpašumu	7,11
Nostiprinājuma lūgumu sagatavošana 1 īpašumam	7,83
Paziņojumu nosūtīšana kreditoriem, pašvaldībai, VNĪ, ZTI, zemesgrāmatām	68,86 (6,26 x 11)
Ar paziņojumu nosūtīšanu saistītie faktiskie izdevumi	8,25 (0,75 x 11)
Kopā, bez PVN 21%	130,47
PVN 21%	27,40
Valsts nodeva	atbrīvots
Kopā	157,87 EUR

Zvērināta notāre

Līga Eglīte

- AS DNB banka nosūtīts aktu grāmatas pirmais izraksts ar reģ. Nr. 2128;
- zvērinātam tiesu izpildītājam Mārtiņam Eglītim nosūtīts aktu grāmatas otrais izraksts ar reģ. Nr.2129;
- Rīgas domei nosūtīts aktu grāmatas trešais izraksts ar reģ. Nr.2130;
- AS Valsts Nekustamie Īpašumi nosūtīts aktu grāmatas ceturtais izraksts ar reģ. Nr.2131;
- Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas zemesgrāmatu nodaļai aktu grāmatas piektais izraksts ar reģ. Nr.2132;
- Rīgas domes pašvaldības iecēlumu pārvaldei nosūtīts aktu grāmatas sestais izraksts ar reģ. Nr.2133.

Zvērināta notāre

Līga Eglīte

Mirušo saraksts 19.04.2015-07.05.2015

4. pielikums

Personas	Uzvārds	Vārds	Iecirknis	Adrese	Personas	Pers. stat. maiņas datums
		Olga	Kurzeme	Alises iela	Miris	26.04.2015
		Alfrēds	Kurzeme	Anņīpmuižas bulvāris	Miris	26.04.2015
		Sergejs	Kurzeme	Auru iela	Miris	23.04.2015
		Margarita	Kurzeme	Baltā iela	Miris	30.04.2015
		Nadežda	Kurzeme	Buļļu iela	Miris	22.04.2015
		Aleksejs	Kurzeme	Buļļu iela	Miris	05.05.2015
		Oksana	Kurzeme	Daugavgrīvas iela	Miris	29.04.2015
		Raisa	Kurzeme	Dārza iela	Miris	05.05.2015
		Henriks	Kurzeme	Dārza iela	Miris	25.04.2015
		Jevgeņija	Kurzeme	Dolomīta iela	Miris	23.04.2015
		Aleksandrs	Kurzeme	Dubultu iela	Miris	27.04.2015
		Juris	Kurzeme	Dzirciema iela	Miris	28.04.2015
		Vladislavs	Kurzeme	Dzirciema iela	Miris	22.04.2015
		Aleksandrs	Kurzeme	Gobas iela	Miris	21.04.2015
		Eduards	Kurzeme	Grīvas iela	Miris	02.05.2015
		Aleksandrs	Kurzeme	Jūrmalas gatve	Miris	20.04.2015
		Pēteris	Kurzeme	Jūrmalas gatve	Miris	22.04.2015
		Ilona	Kurzeme	Kristapa iela	Miris	22.04.2015
		Raisa	Kurzeme	Kurzemes prospekts	Miris	06.05.2015
		Ivans	Kurzeme	Kurzemes prospekts	Miris	05.05.2015
		Anna	Kurzeme	Kurzemes prospekts	Miris	22.04.2015
		Aleksandra	Kurzeme	Kurzemes prospekts	Miris	05.05.2015
		Helēna	Kurzeme	Kurzemes prospekts	Miris	29.04.2015
		Valentīna	Kurzeme	Kurzemes prospekts	Miris	20.04.2015
		Boriss	Kurzeme	Kurzemes prospekts	Miris	06.05.2015
		Kilikija	Kurzeme	Kurzemes prospekts	Miris	01.05.2015
		Antopina	Kurzeme	Kurzemes prospekts	Miris	20.04.2015
		Vēsma	Kurzeme	Lidoņu iela	Miris	21.04.2015
		Oļegs	Kurzeme	Lidoņu iela	Miris	20.04.2015
		Irina	Kurzeme	Lidoņu iela	Miris	25.04.2015
		Aina	Kurzeme	Lidoņu iela	Miris	03.05.2015
		Vasīlijs	Kurzeme	Lielupes iela	Miris	28.04.2015
		Aļina	Kurzeme	Mazā Krūmu iela	Miris	29.04.2015
		Nadežda	Kurzeme	Parādes iela	Miris	23.04.2015
		Marija	Kurzeme	Platā iela	Miris	23.04.2015
		Anna	Kurzeme	Riekstu iela	Miris	06.05.2015
		Jānis	Kurzeme	Riekstu iela	Miris	23.04.2015
		Irina	Kurzeme	Rigondas gatve	Miris	21.04.2015
		Anisija	Kurzeme	Saldus iela	Miris	27.04.2015
		Veronika	Kurzeme	Saulgožu iela	Miris	01.05.2015
		Galina	Kurzeme	Slimnīcas iela	Miris	02.05.2015
		Janīna	Kurzeme	Slokas iela	Miris	27.04.2015
		Edvards	Kurzeme	Slokas iela	Miris	03.05.2015
		Lidia	Kurzeme	Slokas iela	Miris	04.05.2015
		Evelīna	Kurzeme	Spilves iela	Miris	03.05.2015
		Anna	Kurzeme	Spilves iela	Miris	26.04.2015
		Ilga	Kurzeme	Tapešu iela	Miris	27.04.2015
		Petr	Kurzeme	Tālavas gatve	Miris	30.04.2015
		Lucija	Kurzeme	Vaidelotes iela	Miris	25.04.2015
		Aleksanders	Kurzeme	Vecā Buļļu iela	Miris	20.04.2015
		Aldis	Kurzeme	Zentenes iela	Miris	27.04.2015
		Inta	Kurzeme	Zentenes iela	Miris	01.05.2015
		Nadežda	Zemgale	Aleksandra Bieziņa iela	Miris	24.04.2015
		Marija	Zemgale	Atpūtas iela	Miris	01.05.2015
		Adele	Zemgale	Augļu iela	Miris	25.04.2015

Personas	Uzvārds	Vārds	Iecirknis	Adrese	Personas	Pers. stat. maiņas datums
		Tatjana	Zemgale	Augļu iela	Miris	21.04.2015
		Ivans	Zemgale	Ārlavas iela	Miris	24.04.2015
		Dmitrijs	Zemgale	Bauskas iela	Miris	30.04.2015
		Anna	Zemgale	Bērzupes iela	Miris	05.05.2015
		Vasilis	Zemgale	Bērzupes iela	Miris	30.04.2015
		Gertrūde	Zemgale	Cieceres iela	Miris	27.04.2015
		Tatjana	Zemgale	Līvcima iela	Miris	04.05.2015
		Galina	Zemgale	Mazā Nometņu iela	Miris	20.04.2015
		Gunārs	Zemgale	Nometņu iela	Miris	20.04.2015
		Oļegs	Zemgale	Paula Lejiņa iela	Miris	29.04.2015
		Tekla	Zemgale	Ruses iela	Miris	21.04.2015
		Marijana	Zemgale	Tadaiku iela	Miris	30.04.2015
		Aivars	Zemgale	Valdeķu iela	Miris	30.04.2015
		Jelena	Zemgale	Valdeķu iela	Miris	04.05.2015
		Viesturs	Zemgale	Valdeķu iela	Miris	22.04.2015
		Dauids	Zemgale	Vasaras iela	Miris	30.04.2015
		Ilgonis	Zemgale	Volgundes iela	Miris	03.05.2015
		Nadežda	Purvciems	Detlava Brantkalna iela	Miris	21.04.2015
		Anatolijs	Purvciems	Detlava Brantkalna iela	Miris	04.05.2015
		Anatolijs	Purvciems	Dzelzavas iela	Miris	25.04.2015
		Anna	Purvciems	Dzelzavas iela	Miris	26.04.2015
		Pēteris	Purvciems	Džohara Dudajeva gatve	Miris	24.04.2015
		Rita	Purvciems	Ieriķu iela	Miris	21.04.2015
		Marija	Purvciems	Ilūkstes iela	Miris	27.04.2015
		Vera	Purvciems	Marsa gatve	Miris	24.04.2015
		Maria	Purvciems	Nīcgales iela	Miris	05.05.2015
		Jefimijis	Purvciems	Nīcgales iela	Miris	04.05.2015
		Vladimirs	Purvciems	Stirnu iela	Miris	23.04.2015
		Nina	Purvciems	Stirnu iela	Miris	28.04.2015
		Margarita	Purvciems	Stirnu iela	Miris	23.04.2015
		Ludmila	Purvciems	Vaidavas iela	Miris	30.04.2015
		Vilnis	Purvciems	Varavīksnes gatve	Miris	23.04.2015
		Olga	Purvciems	Zvaigznāja gatve	Miris	23.04.2015
		Fjodors	Purvciems	Žagatu iela	Miris	04.05.2015
		Yevheniya	Mežciems	Hipokrāta iela	Miris	03.05.2015
		Irina	Mežciems	Malienas iela	Miris	30.04.2015
		Anna	Mežciems	Malienas iela	Miris	22.04.2015
		Rozālija	Mežciems	Malienas iela	Miris	20.04.2015
		Skaidrīte	Mežciems	Malienas iela	Miris	03.05.2015
		Aina	Viesturdārzs	Eksporta iela	Miris	28.04.2015
		Galina	Viesturdārzs	Eksporta iela	Miris	26.04.2015
		Albina	Viesturdārzs	Katrīnas dambis	Miris	23.04.2015
		Viktors	Viesturdārzs	Katrīnas iela	Miris	21.04.2015
		Antanas	Viesturdārzs	Noliktavas iela	Miris	23.04.2015
		Imants	Viesturdārzs	Pētersalas iela	Miris	22.04.2015
		Aļi	vecmīlgrāvis	Emmas iela	Miris	22.04.2015
		Victor	vecmīlgrāvis	Vecmīlgrāvja 1. līnija	Miris	25.04.2015
		Jānis	vecmīlgrāvis	Vanadziņa gatve	Miris	03.05.2015
		Jurijs	vecmīlgrāvis	Jaunciema 2. šķērslīnija	Miris	27.04.2015
		Jekaterina	vecmīlgrāvis	Sniega iela	Miris	25.04.2015
		Viktors	vecmīlgrāvis	Rīnūžu iela	Miris	28.04.2015
		Ingrīda	vecmīlgrāvis	Vecmīlgrāvja iela	Miris	22.04.2015
		Benita	vecmīlgrāvis	Edžiņa gatve	Miris	03.05.2015
		Baiba	vecmīlgrāvis	Sniega iela	Miris	03.05.2015
		Bronislava	vecmīlgrāvis	Airu iela	Miris	20.04.2015
		Khatima	vecmīlgrāvis	Ledus iela	Miris	22.04.2015
		Laila	vecmīlgrāvis	Mangaļsalas iela	Miris	23.04.2015

Personas	Uzvārds	Vārds	Iecirknis	Adrese	Personas	Pers. stat. maiņas datums
		Vladimirs	sarkandaugava	Alekša iela	Miris	25.04.2015
		Oskars	sarkandaugava	Alekša iela	Miris	28.04.2015
		Zinaida	sarkandaugava	Čiekurkalna 4. šķērslīnija	Miris	30.04.2015
		Roza	sarkandaugava	Čiekuru iela	Miris	24.04.2015
		Voldemārs	sarkandaugava	Čiekuru iela	Miris	04.05.2015
		Valdis	sarkandaugava	Ezermalas iela	Miris	30.04.2015
		Jurijs	sarkandaugava	Limbažu iela	Miris	21.04.2015
		Ludmila	sarkandaugava	Mores iela	Miris	03.05.2015
		Boriss	sarkandaugava	Priežu iela	Miris	27.04.2015
		Varis	sarkandaugava	Viestura prospekts	Miris	21.04.2015
		Kārlis	sarkandaugava	Viestura prospekts	Miris	30.04.2015
		Levs	sarkandaugava	Viestura prospekts	Miris	27.04.2015
		Sergejs	sarkandaugava	Viestura prospekts	Miris	05.05.2015
		Tamāra	sarkandaugava	Viestura prospekts	Miris	30.04.2015
		Monika	sarkandaugava	Ziemeļu iela	Miris	04.05.2015
		Nadežda	Valdemārs	Hanzas iela	Miris	27.04.2015
		Valentīna	Valdemārs	Hospitāļu iela	Miris	05.05.2015
		Meijers	Valdemārs	Krišjāņa Valdemāra iela	Miris	25.04.2015
		Alexander	Valdemārs	Krišjāņa Valdemāra iela	Miris	03.05.2015
		Aleksandrs	Jugla	Baltezera iela	Miris	20.04.2015
		Nina	Jugla	Baltezera iela	Miris	01.05.2015
		Jūsma	Jugla	Berģu iela	Miris	28.04.2015
		Rita	Jugla	Brīvības gatve	Miris	29.04.2015
		Natalja	Jugla	Juglas iela	Miris	26.04.2015
		Aleksandra	Jugla	Juglas iela	Miris	28.04.2015
		Jekaterina	Jugla	Kvēles iela	Miris	30.04.2015
		Jānis	Jugla	Launkalnes iela	Miris	02.05.2015
		Ludmila	Jugla	Mārkalnes iela	Miris	29.04.2015
		Skaidrīte	Jugla	Murjāņu iela	Miris	02.05.2015
		Ādolfs	Jugla	Raunas iela	Miris	22.04.2015
		Baiba	Jugla	Silciema iela	Miris	20.04.2015
		Andris	Jugla	Vangažu iela	Miris	04.05.2015
		Pāvils	Jugla	Veldres iela	Miris	25.04.2015
		Alexander	Jugla	Vidzemes aleja	Miris	03.05.2015
		Dainis	Latgales priekšpilsēta	Aglonas iela	Miris	27.04.2015
		Gvido	Latgales priekšpilsēta	Aglonas iela	Miris	05.05.2015
		Josifs	Latgales priekšpilsēta	Akadēmiķa Mstislava Keldiša iela	Miris	21.04.2015
		Dmitrijs	Latgales priekšpilsēta	Andreja Saharova iela	Miris	21.04.2015
		Ļubova	Latgales priekšpilsēta	Andreja Saharova iela	Miris	30.04.2015
		Valerijs	Latgales priekšpilsēta	Augusta Deglava iela	Miris	24.04.2015
		Lilija	Latgales priekšpilsēta	Augusta Deglava iela	Miris	04.05.2015
		Tatjana	Latgales priekšpilsēta	Augusta Deglava iela	Miris	27.04.2015
		Vera	Latgales priekšpilsēta	Augusta Deglava iela	Miris	06.05.2015
		Ausma	Latgales priekšpilsēta	Aviācijas iela	Miris	26.04.2015
		Jānis	Latgales priekšpilsēta	Aviācijas iela	Miris	22.04.2015
		Zenta	Latgales priekšpilsēta	Ādmiņu iela	Miris	06.05.2015
		Edijs	Latgales priekšpilsēta	Bruņinieku iela	Miris	26.04.2015
		Nina	Latgales priekšpilsēta	Bultu iela	Miris	29.04.2015
		Igors	Latgales priekšpilsēta	Daugavpils iela	Miris	02.05.2015
		Tatjana	Latgales priekšpilsēta	Daugavpils iela	Miris	30.04.2015
		Jevgeņijs	Latgales priekšpilsēta	Daugavpils iela	Miris	27.04.2015
		Antoņina	Latgales priekšpilsēta	Dravnieku iela	Miris	02.05.2015
		Eleonora	Latgales priekšpilsēta	Dzirnauju iela	Miris	24.04.2015
		Natālija	Latgales priekšpilsēta	Elizabetes iela	Miris	01.05.2015
		Laimonis	Latgales priekšpilsēta	Ģertrūdes iela	Miris	30.04.2015
		Rita	Latgales priekšpilsēta	Ikšķiles iela	Miris	21.04.2015
		Ludmila	Latgales priekšpilsēta	Ilūkstes iela	Miris	25.04.2015

Personas	Uzvārds	Vārds	Iecirknis	Adrese	Personas	Pers. stat. maiņas datums
		Natalija	Latgales priekšpilsēta	Istras iela	Miris	22.04.2015
		Jelīzaveta	Latgales priekšpilsēta	Jaunrozes iela	Miris	04.05.2015
		Jānis	Latgales priekšpilsēta	Jāņa Asara iela	Miris	23.04.2015
		Vladimirs	Latgales priekšpilsēta	Jāņa Asara iela	Miris	01.05.2015
		Vivita	Latgales priekšpilsēta	Jenotu iela	Miris	01.05.2015
		Tatjana	Latgales priekšpilsēta	Jukuma Vācieša iela	Miris	05.05.2015
		Inna	Latgales priekšpilsēta	Jukuma Vācieša iela	Miris	30.04.2015
		Larisa	Latgales priekšpilsēta	Kalna iela	Miris	24.04.2015
		Žanis	Latgales priekšpilsēta	Katoļu iela	Miris	05.05.2015
		Eleonora	Latgales priekšpilsēta	Kārsavas iela	Miris	02.05.2015
		Vera	Latgales priekšpilsēta	Kojusalas iela	Miris	20.04.2015
		Vanda	Latgales priekšpilsēta	Kojusalas iela	Miris	03.05.2015
		Milānija	Latgales priekšpilsēta	Kraukļu iela	Miris	04.05.2015
		Mihails	Latgales priekšpilsēta	Krāsotāju iela	Miris	25.04.2015
		Ludmila	Latgales priekšpilsēta	Krustpils iela	Miris	04.05.2015
		Alfrēds	Latgales priekšpilsēta	Kvadrāta iela	Miris	20.04.2015
		Viktors	Latgales priekšpilsēta	Lienes iela	Miris	27.04.2015
		Nikolajs	Latgales priekšpilsēta	Lokomotīves iela	Miris	28.04.2015
		Viveja	Latgales priekšpilsēta	Lokomotīves iela	Miris	29.04.2015
		Vitauts	Latgales priekšpilsēta	Lokomotīves iela	Miris	25.04.2015
		Dina	Latgales priekšpilsēta	Lokomotīves iela	Miris	02.05.2015
		Praskovija	Latgales priekšpilsēta	Lokomotīves iela	Miris	02.05.2015
		Maria	Latgales priekšpilsēta	Lomonosova iela	Miris	29.04.2015
		Jurijs	Latgales priekšpilsēta	Lubānas iela	Miris	29.04.2015
		Konstantins	Latgales priekšpilsēta	Lubānas iela	Miris	22.04.2015
		Lilija	Latgales priekšpilsēta	Maltas iela	Miris	20.04.2015
		Ojārs	Latgales priekšpilsēta	Maskavas iela	Miris	25.04.2015
		Jekaterina	Latgales priekšpilsēta	Maskavas iela	Miris	06.05.2015
		Ēvalds	Latgales priekšpilsēta	Maskavas iela	Miris	23.04.2015
		Vladimirs	Latgales priekšpilsēta	Maskavas iela	Miris	05.05.2015
		Skaidrīte	Latgales priekšpilsēta	Maskavas iela	Miris	06.05.2015
		Uljans	Latgales priekšpilsēta	Maskavas iela	Miris	23.04.2015
		Inese	Latgales priekšpilsēta	Maskavas iela	Miris	30.04.2015
		Klāra	Latgales priekšpilsēta	Maskavas iela	Miris	28.04.2015
		Jānis	Latgales priekšpilsēta	Maskavas iela	Miris	22.04.2015
		Sofija	Latgales priekšpilsēta	Maskavas iela	Miris	04.05.2015
		Viktors	Latgales priekšpilsēta	Maskavas iela	Miris	05.05.2015
		Inta	Latgales priekšpilsēta	Maskavas iela	Miris	21.04.2015
		Lidija	Latgales priekšpilsēta	Maskavas iela	Miris	27.04.2015
		Anita	Latgales priekšpilsēta	Maskavas iela	Miris	27.04.2015
		Mārīte	Latgales priekšpilsēta	Matīsa iela	Miris	30.04.2015
		Georgijs	Latgales priekšpilsēta	Pavasara gatve	Miris	05.05.2015
		Jelīzaveta	Latgales priekšpilsēta	Pērnavas iela	Miris	01.05.2015
		Raisa	Latgales priekšpilsēta	Pērnavas iela	Miris	22.04.2015
		Sergejs	Latgales priekšpilsēta	Plavnieku iela	Miris	26.04.2015
		Ija	Latgales priekšpilsēta	Prūšu iela	Miris	30.04.2015
		Alfrēds	Latgales priekšpilsēta	Prūšu iela	Miris	04.05.2015
		Ivars	Latgales priekšpilsēta	Pušķina iela	Miris	28.04.2015
		Natālija	Latgales priekšpilsēta	Rasas iela	Miris	22.04.2015
		Viktors	Latgales priekšpilsēta	Reinvaldu iela	Miris	23.04.2015
		Marija	Latgales priekšpilsēta	Rudens iela	Miris	27.04.2015
		Natālija	Latgales priekšpilsēta	Rudens iela	Miris	03.05.2015
		Sergejs	Latgales priekšpilsēta	Rumbulas iela	Miris	25.04.2015
		Ramona	Latgales priekšpilsēta	Rūdolfā iela	Miris	25.04.2015
		Alfrēds	Latgales priekšpilsēta	Salnas iela	Miris	06.05.2015
		Jekaterina	Latgales priekšpilsēta	Salnas iela	Miris	04.05.2015
		Nikolajs	Latgales priekšpilsēta	Salnas iela	Miris	04.05.2015

Personas kods	Uzvārds	Vārds	Iecirknis	Adrese	Personas	Pers. stat. maiņas datums
		Vitālijs	Latgales priekšpilsēta	Sesku iela	Miris	02.05.2015
		Nikolajs	Latgales priekšpilsēta	Sesku iela	Miris	30.04.2015
		Aleksandrs	Latgales priekšpilsēta	Skudru iela	Miris	24.04.2015
		Rehina	Latgales priekšpilsēta	Tīnūžu iela	Miris	21.04.2015
		Ivans	Latgales priekšpilsēta	Ulbrokas iela	Miris	06.05.2015
		Biruta	Latgales priekšpilsēta	Ulbrokas iela	Miris	28.04.2015
		Irina	Latgales priekšpilsēta	Ūbeles iela	Miris	22.04.2015
		Juris	Latgales priekšpilsēta	Višķu iela	Miris	03.05.2015
		Victor	Latgales priekšpilsēta	Zeltiņu iela	Miris	27.04.2015
		Anatolijs	Latgales priekšpilsēta	Zemes iela	Miris	28.04.2015
		Lauma	Latgales priekšpilsēta	Zvaigžņu iela	Miris	27.04.2015
		Vera	Latgales priekšpilsēta	Zvaigžņu iela	Miris	27.04.2015

Sagatavoja: E.Savčenko

2015.gada 8.maijs

Lietā	Tiesa	Ieinteresētā persona
C17099414 Lūgums konstatēt radniecību	Jūrmalas pilsētas tiesa	Valsts ieņēmumu dienesta Rīgas pilsētas Pārdaugavas nodaļa
C12132414 Lūgums konstatēt, ka bija mirušā vīra apgādībā, lai varētu saņemt Krievijas Federācijas pensiju	Daugavpils tiesa	Krievijas Federācijas Vēstniecības Sociālās nodrošināšanas nodaļa
C12143514 Lūgums konstatēt mantojuma pieņemšanas faktu	Daugavpils tiesa	Daugavpils pilsētas dome
C32364413 Lūgums konstatēt radniecību mantojuma lietas kārtīšanai	Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa	Valsts ieņēmumu dienests
C38030713/70/14 Lūgums konstatēt mantojuma pieņemšanu (dzīvojamā māja)	Valkas rajona tiesa	Finanšu ministrija, kuru uz pilnvaras pamata pārstāv VAS "Valsts nekustamie īpašumi"
C12141013 Konstatēt faktu par mantojuma pieņemšanu	Daugavpils tiesa	Ilūkstes novada pašvaldība
C28462012 Konstatēt radniecību un mantojuma pieņemšanu	Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesa	Rīgas pilsētas dzimtsarakstu nodaļa Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

Bakalaura darbs "Nenodrošinātā kreditora problemātika bezmantnieka mantas gadījumā" izstrādāts LU Juridiskajā fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors

Toms Dreika

Rekomendēju/nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītāja: lekt. Kristīne Zīle

Darbs iesniegts Civiltiesisko zinātņu katedrā 18.05.2015.

Dekāna pilnvarotā persona:

Darbs aizstāvēts bakalaura gala pārbaudījuma komisijas sēdē un novērtēts ar atzīmi ____
2015. gada _____

Komisijas sekretārs: